6-a Jaro. N-o 264 APERAS SEMAJNE 24. Oktobro 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti | SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e | ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerhner

LABORISTAJ UNIVERSITATOJ EN SOVETIO

Ne estas mirinde, ke laborista klaso kaj ties bonstato estas speciale prizorgataj en Sovetio. Plialtigo de l' kultura nivelo, pliklerigo de l' laboristaro — jen unu el la ĉeftendencoj de l' registaro tiudirekte. Kiel celatingilo tiurilate servas laboristaj universitatoj, — la nova institucio, jus antaŭ 3 jaroj aperinta en nia lando, kaj nun trovebla en ĉiuj niaj industri-laboristaj centroj. Prezenti al la legantoj iom da koncernaj informoj estas tasko de ĉi tiu artikolo. Estante instruisto de Ivanovo-Voznesenska lab. universitato, mi ĉerpas la materialon parte el mia propra sperto, parte el raporto de l' universitata rektoro, K-do Melnikov, antaŭ nelonge reveninta post priesploro de ĉ. 10 tiaspecaj lernejoj diversregionaj.

Organizado

Ankoraŭ ne estas firme fiksita la ĝenerala celdirekto en lab. universitatoj: ja unuj precipe celas plian fakan kvalifikiĝon de siaj studentoj, aliaj, certe pli multaj, akcentas ilian ĝeneralan pliklerigon. Eniras universitaton ĉiuj gelaboristoj post ekzameno pri elementaj konoj en amplekso de 4-jara unuagrada lernejo. En la unua vico oni akceptas pliaĝulojn, kiuj siatempe ne sukcesis sin provizi je la scioj bezonataj. En Iv.-Voznesensko, por plifaciligi eniron en la universitaton al malpliinstruitaj laboristoj (precipe lab-inoj), oni organizis en somero k. j. 1½-monatajn kursojn propedeŭtikajn (= preparajn).

Programoj

Sendube la lernprogramoj varias po universitato. Por havigi ĝeneraltrajtan bildon pri ili, mi donu nur unu koncizan skemon — tiun de Iv.-Voznesenska universitato, kiu posedas du fakultatojn: la socian kaj la teknikan. La unua havas la faktojn: administro-ekonomian, kooperativan kaj sindikatmovadan, kaj la dua — mekanikan, elektro-teknikan, ŝpino-teksan kaj kemian. La tuta kurso daŭras *2* jarojn por la unua, kaj *3* j. por la dua fakultato. Dum tiu tempospaco oni studas diversajn (*12* ĝis *16*) lernobjektojn. — Ĝenerale oni uzas la programojn, ellaboritajn de Ĉefkomitato por politika klerigo. Cetere, jam nun la sperto montras, ke ĉi tiuj programoj ne estas komplete plenumeblaj pro sia multamplekso, des pli ke la studentoj posedas ordinare nesufiĉan antaŭan preparitecon. Do kutime oni estas devigata laŭnecese redukti ilin.

Lernprocedo

Nur kvar tagojn el la semajno studentoj estas okupataj dum 4 horoj potage. Du restaj semajntagoj (la dimanĉo aldone) estas rezervataj kiel parti- kaj klubtagoj.

Kompreneble, tre varias la instrumetodoj, konformiĝantaj al la cirkonstancoj, precipe en kunligo kun la karaktero de l' lernobjektoj. Sed enkonduko de la plej modernaj metodoj provizore renkontas multajn barojn. Malakcelas la aferon ankoraŭa manko de propra aparta loĝejo, de sufiĉa instalaĵo kaj peraspektaj instruiloj, kelkiam de stabila-etata instruistaro. Troviĝas, ekz., universitatoj, kies instruistaro nombras je 70 p. (en Iv.-Vozn. *21* p.).

Pri lernaj progresoj de l' studentaro plej ofte oni konkludas el periode aranĝataj individuaj ekzamenoj. Cetere, en nia universitato, konsiderante perdon de l' lernotempo, ligitan kun similaj ekzamenoj, ni ne aplikas ĉi-lastajn, sed anstataŭe kontrolas niajn studentojn dum la lerna procedo mem.

Ĉiuj studentoj dividiĝas je 3 kategorioj, por kiuj la ĉiutagaj lecionoj estas aranĝataj ĉu matene, ĉu tage, ĉu vespere — depende de la fabrikaj deĵorlaboraj horoj. Certe, tio ĉi grave komplikas prizorgon je bona aranĝo de l' lerna hortabelo.

Vizit-elcento

Nur kompare malmulta elcento da studentoj havas eblon tute regule kaj senmanke viziti la lecionojn. Unue oni ne forgesu, ke ili venas al universitato ĉiam post laciga 8-hora laborado. Krom tio, multaj studentoj ofte estas ŝarĝataj de flanka laboro, ligita kun ilia partianeco kaj socia agado. Aldonu plie maleblon tute perfekte aranĝi la hortabelon de lecionoj por la deĵorlaboristoj, — kaj vi ne estos surprizitaj, eksciante, ke 25 ĝis 40% el la studentaro forlasas la universitaton eĉ antaŭ la fino de lernjaro. Pro samaj kialoj la ĉiutaga vizito ordinare egalas 85%, eĉ iafoje reduktiĝas ĝis nur 50%. Fine, se oni prikonsideras eventualajn aŭ, pli ĝuste dirite, neeviteblajn malsaniĝojn, oficajn komisiojn ktp., do pluaj komentoj ĉi-rilate ŝajnas esti superfluaj.

Ekonomia bazo

Ankoraŭ tre moderaj estas monrimedoj disponeblaj de la ŝtato por tiu ĉi gravega afero. La meza sumo, ĉiujare asignata de aparta universitato po studento, egalas en Moskvo 65 rubl. kaj tiu en provinco — 90 rubl. (en Iv.-Vozn. ĝi atingas 125 kaj en Tulo — 150 rubl.). Sume en Sovetio nunmomente funkcias 51 lab. universitatoj (ne kalkulante la filiojn), kun ĉ. 18 mil lernantoj. Cetere ĉi tiuj nombroj sufiĉe rapide kreskas. Ekz., en nia gubernio ekde la proksima jaro fondiĝos ankoraŭ *2* universitatoj (en urboj Ŝuja kaj Kineŝma).

La pedagogoj ĉe lab. univers. estas salajrataj iom pli alte, ol tiuj de superaj mezlernejoj. En Iv.-Vozn., ekz., por ĉiu leciono (kiu daŭras 45 minutojn) instruisto de univers. ricevas meznombre 2,08 rubl., kiujn, kompreneble, oni pagas al li ankaŭ dum la dumonata libertempo. (Respektiva pago en pedagogia teknikumo — 1,77 rubl. kaj tiu en industria teknikumo — 1,98 rubl.)

Notinda akcesoraĵo

Fine de mia skiza revueto ankoraŭ unu detalon, cetere gravan, mi ne volus prisilenti. Ĝi estas, ke la fabrikoj, sendantaj siajn laboristojn al universitato, nature, troviĝas en ĉiama kontakto kun ĉi-lasta. Unuflanke, ili akcelas organizadon de l' ekskursoj al siaj laborejoj, iafoje provizas la universitaton per diversaj fabrikaj objektoj uzotaj por lernaj celoj ktp. Aliflanke, ĉiuj studentoj-samfabrikanoj grupiĝas ĉe siaj fabrikoj en ĉeloj, kiuj lastaj ĉiam vigle interrilatas kun la fabrikaj komitatoj, la administrantaro kaj la fabrik-inĝenieroj kaj helpate de ili dissemadas la en universitato akiritajn sciencerojn inter siaj kunfratoj, ial ne sukcesintaj siatempe havigi ilin al si. Plie, tiuj ĉelanoj, estante, tieldire, elito[1] de la fabriklaboristoj, aktive partoprenas en t. n. fabrikaj industri-konsiliĝoj, starigante en la tagordon siajn proponojn por plialtigi la produktnormon de la laboro. Fine, kelkiuj el studantoj propravole kaj volonte sin fordonas al la urĝa en nia respubliko laboro pri likvido de senalfabeteco, kompreneble, en la unua vico meze de siaj samfabrikanoj.

[1] Distingularo.

Resume, mi tamen konstatu, ke vere ne estas ankoraŭ brila la stato de priskribitaj niaj novaj klerig-kulturejoj. Cetere, se pravas la proverba diro, do ja ankaŭ "ne ĉio brilanta estas diamanto"...

V. Zamjatin (4967).

K-doj, eventuale represigontaj supran artikolon en aliaj gazetoj aŭ dezirantaj pliajn informojn pri la sama temo, volu sendi la n-ojn de koncernaj gazetoj k informpetojn al K-do V. N. Zamjatin, Ivanovo-Voznesensk, Raboĉij Universitet, USSR.

LA KOOPERATIVA MOVADO EN ĈINIO

La kooperativa ideo estas preskaŭ tiel malnova en Ĉinio kiel la ĉinia historio. Ekzistis unue la sistemo "Ĉing tien" por la terkulturoj en la malnova Ĉinio, bazita sur la principo de l' interhelpo kaj bonfarado. Pli malfrue, venis la sistemo de la "Hui" (unuiĝo), kie dek aŭ dudek amikoj pagis saman sumon da mono je profito de bezonanta membro, kiu devis repagi la sumon per egalaj partpagoj en fiksitaj periodoj kaj je interkonsentita rentum-procento. Tiu ĉi sistemo estas ankoraŭ hodiaŭ aplikata. La fundamenta principo estas evidente diferenca de l' moderna kooperativa principo, sed la ĝenerala ideo de l' reciproka helpo, kiu sin trovas ĉe la bazo, estas la sama.

Rilate al la moderna ĉinia kooperativa movado, la situacio estas diferenca. Tiu ĉi movado estas tute de okcidenta origino; ĝia koncepto ŝuldiĝas, dum jardeko, al intelektuloj, kiuj faris siajn studojn en Eŭropo. La ĉefa inter ili estis la profesoro Si-Sien-Ĉo, de la universitato Fuh Tan, en Ŝanĥajo, kiu fondis la Instituton "Ping Ming" en 1919. Li estis subtenata en tiu ĉi verko de la Fakultato kaj la studentoj de l' universitato Fuh Tan. Sub la protekto de tiu ĉi instituto la unua ĉinia semajna gazeto, entute dediĉita al la kooperativa ideo, la "Ping Ming" (Popolo) estis aperigata la 1. majo 1920, kun Vang-Ŝil-Jin kaj Sun-Ŝi-Ĉi kiel ĉefredaktoroj. La "kooperativa popola ŝparkaso de Ŝanĥajo" estis kreata ĉirkaŭ la sama epoko (oktobro 1919), kun kapitalo de 10 000 dolaroj en partoj de 5 dolaroj. La akciuloj estis profesoroj, studentoj kaj malaltrangaj oficistoj.

La aktiveco de tiuj ĉi du organizoj vekis iom post iom la publikan intereson al la ideo de l' kooperado, kaj la kooperativa movado akiris en Ĉinio popularan bazon. La 15. aprilo 1922 la kooperativa magazeno de Ŝanĥajo estis instalata, kiun sekvis, je la 1. oktobro samjare, la kreo de l' kooperativa societo Ŝih Tsung en VuŜang; la unua kooperativa societo estis plejparte formita el oficistoj de la komerca gazetaro en Ŝanĥajo, unu el la grandaj kapitalistaj reklam-kompanioj de l' Ekstrema Oriento. Ekstere de Ŝanĥajo kreiĝis la kooperativa magazeno de l' universitato de Pekino, la kooperativa societo Ta Tung en Ĉangŝa en la Hunan-distrikto; la unua konsumkooperativa societo de Ningpo, Ĉekiang; la kooperativa ŝpar-societo de l' kamparanoj kaj farmistoj de Ĉengtu, Ŝeŝuan; la konsumkooperativa societo en Sŭatov, Kŭantung ktp. ktp.

En 1923, la internacia helpkomisiono por la malsatego en Ĉinio, kreita kun la celo solvi la malsatproblemon en Norda Ĉinio, enkondukis projekton de kampaj kreditoj sur la bazo de Rajfajzen (Raiffeisen), kaj tio kun multe da sukceso, speciale ĉar ĝi disponis pri altaj monsumoj.

Depost la definitiva stariĝo de l' nacia registaro de Ĉinio en Nankino, en 1927, nova impulso estis donata al la disvastigo de l' kooperativa ideo en Ĉinio. Memorante la ideon de l' mortinta d-ro Sunjatsen, kiel ĝi estas elparolita en la "Tri principoj popolaj", la centra ekzekutiva komitato de l' Kuomintang (la plej alta registara instanco de l' moderna Ĉinio) allasis la principon de l' kooperado kiel faktoron de sia politiko de ekonomia rekonstruado. Tiele agante ĝi esperis eviti por Ĉinio la malbonojn, kiujn devas sekvigi la enkonduko de l' kapitalista sistemo kaj kontraŭbatali la propagandon de l' komunista ideo en Ĉinio. Oni okupas sin redakti favorajn leĝojn por la disvolvo de kooperativaj societoj; oni kreas specialajn lernejojn por la preparo de kooperativaj kompetentuloj.

La Instituto Ping-Ming, komencita sur modestaj bazoj, iĝis hodiaŭ grava nacia organizo kaj rebaptiĝis sub la nomo "Kooperativa Unio Ĉinia". Ĝia sidejo troviĝas en Ŝanĥajo, kaj ĝi havas filiojn en ĉiu grava urbo de Ĉinio. Ĝi publikigas nombron da periodaĵoj, kiel la Semajnan Ĵurnalon Kooperativan, kun eldonkvanto da 50 mil n-oj, la Monatan Kooperativan Gazeton kun pli ol 8 mil ekzempleroj kaj regula elfluo de broŝuroj. En la provinco de Kiangsu, kie la kooperativa ideo estas plej disvastigita, ekzistas nuntempe ok oficejoj starigitaj de la provinca registaro kun la celo fari propagandon en la distriktoj de Ĉinkiang, Vusih, Soĥov, Sungkiang, Jangŝov, Mantung, Huijin kaj Hsuĥov. En multaj vilaĝoj el tiuj ĉi distriktoj, kredit-societoj estas kreitaj, kiuj havas kiel centron terkulturan bankon, kiu provizas la monon por konsenti pruntojn al la kamparanoj. En Ŝanĥajo mem, la Oficejo de Laboro kaj terkultura Komerco, de la urbestraro Granda Ŝanĥajo, malfermis kooperacian lernejon, interliĝe kun la ĉinia kooperista Unio, kiu liveras la instruistojn; la studentoj estas grandparte laboristoj sendataj de la diversaj fabrikoj. Ekzistas multnombraj konsum-kooperativaj societoj en Ŝanĥajo, kies nova kooperativa societo en Kiangvan estas la plej grava. En la provinco Ĉekiang, la perbanka terkultura movado ankaŭ tre forte disvolviĝis, dum en Kŭantung, Anvai, Hunan, Hupen kaj Seĥnan la movado faras ĉiutage progresojn. Malfeliĉe ne estas ankoraŭ eble liveri statistikajn tabelojn pri la ĉinia kooperativa movado, ĉar la Unio nuntempe ankoraŭ estas okupita kolekti la necesajn materialojn. La solaj statistikoj posedataj estas ankoraŭ nekompletaj kaj nesufiĉaj; ili venas de la internacia helpkomisiono por la malsato en Ĉinio, laŭ kiuj 591 kredit-societoj kun membrokvanto da 14 910 anoj stariĝis en Norda Ĉinio dum la jaroj 1923 ĝis 1928.

P. Tsu. Trad. el la franca 1768.

Al ĉiuj Gek-doj k organizoj, kiuj subtenis nin per alsendo de materialo por iuj celoj dumkongresaj k kiuj alimaniere subtenis nin, ĉu per konsiloj aŭ per praktika organizlaboro, ni esprimas ĉi loke nian plej sinceran dankon k promesas, ke ni ĉiam restas pretaj, ankaŭ helpi vin laŭ niaj simplaj fortoj.

Organiza Komitato de la 9-a SAT-Kongreso.

KIO ESTAS LA IWW?

MALKAŜEMA KLARIGO PRI ĜIAJ PRINCIPOJ, CELOJ KAJ METODOJ

(4-a daŭrigo. Vidu n-ojn 260/63)

VI. Industria administrado kontraŭ politika administrado

La gravaj ŝanĝoj en la ekonomia strukturo de la socio, kiuj estas trudataj al ni de l' socia evoluo, pli rapide preskaŭ, ol ni povas malimpliki nin el la rubo de la malnova socio, alportas kun si aliajn gravajn ŝanĝojn en la organizado de la socio.

La disfalo de la politika administrado

Ni asertas, ke nature l a e k o n o m i a d i s f a l o d e l a k a p i t a l i s m o b a l d a ŭ e s t o s s e k v a t a d e p o l i t i k a d i s f a l o. Tiu aserto koincidas plene kun la materialista historia koncepto, laŭ kiu tutaj sociaj institucioj devenas el la ekonomia strukturo de la socio. Se la ekonomia strukturo disfalos, la registaroj sendube baldaŭ same disfalos. Se la politikaj administrejoj ne rapide alĝustigos sin al la ekonomiaj ŝanĝoj, ili ne povos sinteni. La politika disfalo parte okazos pro manko je enspezoj. Kiam la produktado kaj disdonado ĉesos, la registaraj enspezoj el la impostoj k. c. estos multe malpligrandigitaj. Sed en privat-poseda socio, registaro bezonas kason, tiel kiel industria entrepreno aŭ alia afero. Pro la industria disfalo en Eŭropo, ekzemple, multaj eŭropaj registaroj provas prunteprenі monon, per kiu eblas regi. La politika disfalo sekvas proksime post la ekonomia disfalo. Se ne estos kaso, per kiu oni povas administri urban, ŝtatan aŭ nacian registaron, la oficistoj kaj politikistoj devos likvidi ĉe unu fako post alia. Sed eĉ se ĝi havus grandan trezoron, neniu registaro bazita sur privata posedrajto povus daŭrigi longe en socio, kie la privata kontrolo de produktado kaj disdonado jam disfalis. Tia registaro estus lasata pendante en la aero kaj kuntiriĝus, ne povante funkcii kiel administrantaro.

Ĉar tia nia filozofio, ni estas, sekve, ne okupitaj pri la neutila tasko ataki registarojn, kiuj subpremas nin. Kiam hundo estas batata per bastono, ĝi metas siajn dentegojn en la bastonon. La laboristoj devas havi pli da konscio. La registaro estas la bastonego en la manoj de la ekonomiaj mastroj de ĉiu lando. Lasu la bastonegon kaj turnu vin al la mastro, kiel la IWW-a programo diras. La laboristoj en diversaj landoj estas tordintaj la registaran bastonegon for de la ekonomia mastro kaj eksperimentas pri socialistaj registaroj. Sed la socialista bastonego estas tiom malbona, kiom la kapitalista.

La registaro, la administrantaro, estas nur la rebrilo, la ombro de la ekzistanta ekonomia sistemo, kaj ni ne sekvas ombrojn kaj rebrilojn. Ni serĉas la substancon, kiu faras la ombron. Kiam la substanco pecetiĝos kaj malpligrandiĝos, tiam la ombro ankaŭ malpligrandiĝos.

Tiu ĉi nia filozofio ne deprenas al la IWW-anoj la rajton voĉdoni politike. I l i h a v a s a b s o l u t a n p o l i t i k a n l i b e r o n, sed ili ne devas provi meti nian organizon sub ian politikan kontrolon.

Industria administrado naskita el ekonomia neceso

Kiel dirite antaŭe: kiam la ekonomia disfalo estos progresinta, ĝis la suferoj de la popolo estos netolereblaj, la popolo bezonos novajn organismojn por produkti manĝaĵon, vestaĵon kaj ŝirmilojn, aŭ ĝi pereos. La tuta amaso de la utile okupata popolo devos enviciĝi industrie, por kune ordigi la ĥaoson kaj savi la socion el la detruo. Ni ne povas eble pensi pri la restarigo al la kapitalismo.

Ĉirkaŭ tiu tempo ili trovos, ke la malnovaj administradoj tute netaŭge funkcias. La popolo konstatos, ke estos necese ŝanĝi la politikan administradon al I n d u s t r i a A d m i n i s t r a d o.

Ni scias, kiel oni faris la politikajn administradojn. Voĉdono kaj reprezentado estas dividitaj laŭ geografiaj linioj. La civitanoj voĉdonas mikse ĉe siaj distriktoj, plejparte nekonataj unu de la alia, kaj nekonante la kandidatojn. Tiuj ĉi ĝenerale estas prezentataj al la voĉdonantoj de politika "maŝino", kiu ne povas toleri la taglumon. La oficistoj ne estas elektataj laŭ sia taŭgeco tiom, kiom laŭ sia povo interne de la politika "maŝino", aŭ pro sia emo servi ĝin. Tial ni vidas ege industriigitan socion, kiel Usonon, grandparte administrata de advokatoj kaj profesiaj politikistoj. Tiel la politikaj administradoj emas fariĝi nekompetentaj kaj helpas gvidi la kapitalismon en la fosaĵon. Tio estas vera same pri kapitalistaj administradoj kiel pri socialistaj. "Plenigu ĉiujn gravajn oficejojn per fidindaj bolŝevikoj ne zorgante ilian kompetenton", estis la ordono en Rusio. La industria disfalo en Soveta Rusio estis la rezulto. La moderna industria socio estas ekonomia maŝinismo tro malsimpla, por ke partiaj politikistoj kaj politikaj administradoj povu direkti ĝin. Industria socio, por prosperi, devas havi administradon el spertuloj en ĉiu fako, t. e., I n d u s t r i a n A d m i n i s t r a d o n. Ni ne plu volas havi hazardan miksaĵon el advokatoj kaj aliaj bonparolantaj oratoroj por regi nin. L a c i v i t a n o j d e i n d u s t r i a s o c i o v o l a s e l e k t i s i a n a d m i n i s t r a d o n e l l a l a b o r e j o, e l l a i n d u s t r i o, e l s i a o k u p o, k i a j n ĝ i e s t u. Ili ĉiuj volos sendi siajn plej bonajn kaj plej spertajn gvirojn por konsistigi la ad-

LA EDUKADO

Ne ĉiam restos sama la situacio en la "blankaj landoj". Ankaŭ en Hispanio oni parolas nuntempe, kia estos la estonta regsistemo en tiu lando, ĉar laŭŝajne la diktatoroj, eble baldaŭ, forlasos la povon, post ses jaroj ne sukcesinte amikiĝi kun la hispana publika opinio. La doktrinoj de la iama respublikano F. Pi Margall denove aktualiĝas k vekis en mi la ideon traduki ĉi kunan artikoleton de tiu, kies ideoj eble baldaŭ sin trudos en Hispanio. La trad.

Kia edukado la nia! Naskiĝas la homo, kaj kiam li ankoraŭ ne povas esprimi sian volon, oni lin kristanigas. Apenaŭ disvolviĝas lia konscio, kaj oni al li lernigas la preĝojn de la Eklezio. Multe oni zorgas, ke li ne sciu pri la seksaj sekretoj, kaj eĉ oni kaŝas lian propran devenon. Oni ne diras al li, ke lin naskis lia patrino; se venas al mondo frato, oni diras, ke li venis el Parizo aŭ ke oni trovis lin en la legomejo.

En la preĝoj de l' Eklezio li rimarkas, malgraŭ ke li estas infano, motivojn por dubi kaj demandi. En la "Avé Mario": Kion signifas, patrino, ke Kristo estis frukto de la ventro de Mario? En la "Di-ordonaro": Kion signifas, patrino, vi ne seksumos nek deziros alies virinon? En la "Ĉefaj Pekoj": Kio estas volupto? Ĉie: Kiel mi devas kompreni, patrino, ke Jesuon naskis Mario per ago kaj favoro de la Sankta Spirito?

Premite la patrino pro tiom da demandoj, kaj zorgante ĉiam, ke la vero ne malkaŝiĝu, forĝas milon da sensencaĵoj, kiuj konfuzas kaj mallumigas la intelekton de la infano. Se la infano estas iom frumatura, ŝi metas ĝin en maron el konfuzaĵoj. Se dio kreis la Mondon, kiu kreis dion? Se dio estas en la ĉielo, kial li ne ekmontriĝas, por ke ni lin vidu? Se li estas absolute bonkora, kial li nin minacas per eternaj punoj?

Ĉu ne havas la patrino alian rimedon ol altrudi la fidon al sia filo kaj malpermesi al li ĉian rajton dubi? Antaŭe ŝi mallumigis lian intelekton; nun ŝi malhelpas la flugadon de lia spirito.

La patrino estas la unua edukistino, kaj bedaŭrinde ŝi absolute senkonsciigas sian filon. Por lin silentigi aŭ dormigi, ŝi elvokas fantomojn kaj igas lin timema; por premii lin, ŝi permesas al li ĉeesti magiajn komediaĉojn, kiuj difektas lian senton pri la realo; por lin komplezi, ŝi rakontas aŭ rakontigas al li sensencajn rakontojn fantaziplenajn, kiuj nur taŭgas por lin stultigi.

Akiras de tago al tago la infano privivan scivolemon kaj demandas pri la origino kaj utilo de ĉio, kio ekzistas, kaj pri la kaŭzo de la naturaj fenomenoj.

La patrino ignoras, kaj ŝi enuiĝas pro tiom da demandoj aŭ ŝi kredigas al li ĉiujn siajn erarojn.

Ĉu li iras al lernejo? Tie li ankaŭ sin sentas sub la estreco de blinda fido, kaj pro deviga ripozado li senenergiiĝas; tuta lia atento estas dediĉata al studoj tiel malfacilaj, kiel estas la legado kaj aritmetiko. Tio, kio devus esti akcesora, estas ĉefaĵo kaj malamigas la studadon kaj la lernejon. Submetita al malĝentila disciplino, li ne havas rajton demandi al la instruistoj. Nenion li aŭdas pri la fenomenoj de la naturo nek pri la scienc-aplikado.

La edukado devus esti tute malsama. Ne kaŝi al infanoj la realon de la aĵoj. Ne embarasi ilian cerbon per religiaj

ministradon. Ĉiuj fakoj de l' homa agado estos reprezentataj en tiu ĉi administrado, dum la politikaj partiaj administrantaroj estas formitaj grandparte sen ia zorgo pri ties taŭgeco. Fakte, la politikistoj ĝenerale konas nenian utilan laboron. Ilia negoco estas partia intrigo kaj parti-maŝina "laboro".

Per la Industria Voĉdonrajto, kiu donas la baloton al ĉiuj utilaj laboristoj ĉe la ejo de ilia produktkapablo; per Industria Reprezentado, kiu donas al ni spertajn publikajn geservistojn el ĉiaj homaj ago-sferoj, kaj per la rezultanta Industria Administrado, ni proponas firmigi la tutan povon por ĉiam ĉe la profundaj tavoloj de la popolo, kiuj faras la utilan laboron per mano aŭ cerbo, tiel kiel ĝi ne povos eble degliti for de ili kaj ebligi alian sistemon de klas-regado.

La Industria maŝinaro priskribota en la venonta ĉapitro estas la ankro, per kiu la IWW proponas akiri la liberon de la popoloj por la venontaj epokoj. Tio estas vera, kion ni volas diri, kiam ni parolas pri Industria Demokratio aŭ Industria Komunismo.

VII. La strukturo de la IWW

Kiel ni diris antaŭe, la IWW nuntempe havas 29 Industriajn Unuiĝojn funkciantajn, grupigitajn en ses fakoj. Kelkaj el la Industriaj Unuiĝoj estas ankoraŭ malgrandaj, kaj oni devas ilin konsideri nur kiel komencoj.

La hodiaŭa batal-fronto — la skeleto de la morgaŭa socio

Fako de Terkulturo — n-o 100

Terkultur-laborista Industria Unuiĝo n-o 110.
Lignaĵ-laborista Industria Unuiĝo n-o 120.
Fiŝkaptista Industria Unuiĝo n-o 130.
Flor-ĝardenkulturista Industria Unuiĝo n-o 140.

Fako de Minlaboro — n-o 200

Metalminista Industria Unuiĝo n-o 210.
Karbministа kaj koaks-laborista Industria Unuiĝo n-o 220.
Ole-, gas-, kaj petrol-laborista Industria Unuiĝo n-o 230.

Fako de Konstruado — n-o 300

Fervoj-, voj-, kanal-, tunel- kaj pontlaborista Industria Unuiĝo n-o 310.
Ŝipkonstruista Industria Unuiĝo n-o 320.
Dom-konstruista Industria Unuiĝo n-o 330.

Fako de Fabrikado kaj Ĝenerala Produktado — n-o 400

Teks-Vestaĵ-laborista Industria Unuiĝo n-o 410.
Lignaĵ-fabrikista Industria Unuiĝo n-o 420.
Kemi-laborista Industria Unuiĝo n-o 430.
Metal-Maŝinar-laborista Industria Unuiĝo n-o 440.
Pres-, publikigista Industria Unuiĝo n-o 450.
Nutraĵista Industria Unuiĝo n-o 460.
Ledista Industria Unuiĝo n-o 470.
Vitro-Potista Industria Unuiĝo n-o 480.

Fako de Transportado — n-o 500

Martransportista Industria Unuiĝo n-o 510.
Fervojista Industria Unuiĝo n-o 520.
Telegraf-, telefon- kaj radiista Industria Unuiĝo n-o 530.
Urbtransportista Industria Unuiĝo n-o 540.
Aeronaŭtika Industria Unuiĝo n-o 550.

Fako de Publika Servado — n-o 600

Sanlaborista Industria Unuiĝo n-o 610.
Park-, ŝose-laborista Industria Unuiĝo n-o 620.
Edukista Industria Unuiĝo n-o 630.
Ĝenerala disdonista Industria Unuiĝo n-o 640.
Publik-utilaĵ-laborista Industria Unuiĝo n-o 650.
Amuzista Industria Unuiĝo n-o 660.

Tiu ĉi decimala numerado ebligas meti novajn Industriajn Unuiĝojn en la numeradan planon, kiam oni bezonos.

Tradukis SAT-ano 1781
laŭ 3-a reviziita eldono de broŝuro samtitola publikigita de IWW., 555 W. Lake St., Chicago, Ill., Usono.

(Daŭrigota.)

misteroj nek per fantomoj. Ne konfidi al patrinoj senkulturaj la konscian disvolvon de iliaj filoj. Ne lernejoj sen ĝardenoj, kie la infanoj povu kuri post ĉiu leciono. Ne lernejoj, kie ne alternu la kono de la legado kun tiu pri la naturo kaj scienco pere de rimedoj videblaj kaj praktikeblaj.

Elhispanigis Estrach.

KELKAJ MAKSIMOJ

Eltiritaj el verko "Krioj sub muelŝtono" de Manuel Devaldès[1]. El la franclingvo tradukis: Liegeois 12783.

Pri religio

Religio estas kiel domo sen luiganto, sed ĉe kiu ne mankas pordistoj.

Dio estas venena fungo elburĝoniĝinta en malpura sterkejo.

Pri patrineco

Plibone estus en hejmo, ĉiam senenhava lulilo, ol ĉiam graveda virino.

[1] France: "Des cris sous la meule".

Kiam oni ne plu aŭdos tiun malspritegecon: — "Kion vi volas! tiu kompatinda familiestro, kun siaj ses infanoj!" — De kiam la justeco volas, ke oni diru: — "Kion vi volas! tiu kompatinda drinkulo, kun la ses litroj da vino, kiujn li devas drinki ĉiutage!" —

Generi infanojn estas ebla por la plej senkonscia el brutuloj, sindeteno necesigas liberecon de la viro al evolucia konscio.

Kiom malmulte da patroj kaj patrinoj scias, kiel oni generas infanojn.

Estas en la vaginon de sia edzino, kien edzo metas sian honorsenton kaj, se li estas patrioto, estas ankoraŭ tien, kien li metas sian idealon.

Pri individuo

La kuraĝo de multaj uloj konsistas el ilia senkonscio.

Ne estu io, estu iu.

La mastro ŝatas la bonan laboriston, la reganto ŝatas la bonan civitanon. La filoksero ja ŝatas la vinberujon.

Ĉirkaŭ la labor-problemo en Germanio

Konsideroj de "vaganto"

"Kaj roza knabino, kiseton al mi, adiaŭ, — foriras migrant'..." tiel sonas nia kantado tra valoj kaj arbaroj somera ekskurso. Portante dorssakojn, plenigitajn je kovriloj, kuiriloj, manĝaĵoj por dimanĉa restado en bela, vasta, ornamita naturo, tiel pasigas romantike la aristokrataj laboruloj sian ripoztagon aŭ feriojn. Renkontataj migruloj kun lacaj kruroj, kurbigitaj dorsoj, malplenaj stomakoj envie rigardas tiujn satajn "burĝojn". Kia kontrasto kaj miskompreno inter samklasanoj!

Eĉ la kampulo, kiu pene rikoltas la fojnon kaj rapojn dum sia ripoztago, por vivteni la kaprinon dum la vintro, ĉagreniĝas pri la vagantoj. La ekskursantoj, kiuj pro la loĝeja mizero foriras bon-okaze el la ŝtona maro kaj asfalta dezerto en la freŝan aeron, la juna migrulo, serĉanta en fremdeco kelkfoje aventuron, sed plej ofte nur panakiran eblon, la tria en la vico, tiu, kiu laboras en vilaĝa fabriko, loĝas en la fabrikdomo mem kaj ofte nur okupiĝas dum somero, fine kompletigas sian vivstaton per malgrandskala terkulturado... jen, tiuj tipoj signas kulturbildon en la tiom civilizita lando Germanio.

Ekskursonte mi iris en restoracion por trinki kafon. Venis maljunuloj kaj demandis min, ĉu mi estas migrulo. "Ne, mi nur volas ekskursi!" mi respondis. "Certe vi malsatas?" — "Mi ne estas almozpetulo!" "Jen, prenu 2 markojn kaj aĉetu manĝaĵon por la mono!"

Mi afable dankis por ne ofendi la klaskonsciulojn kaj akceptis la monon. Dumvoje poste mi preterpasis tri junajn migrulojn, kaj alparolante mi ekzamenis ilin. "Ĉu vi estas migrantaj?" "Jes." "Jen estas 2 markoj por vi."

Kiel ĝoje ili akceptis la monerojn kaj eĉ ne trovis vortojn pro embaraso! — Maljunaj migruloj trenas siajn piedojn laŭ la ŝoseo, ĉifona vestaĵo, malesperaj okuloj, sur la dorso pakaĵo, difektitaj ŝuoj, grizaj haroj, jen! Tiel vi aspektos eble post 20 aŭ 30 jaroj, laboranta kampulo, ekskursanto, juna migrulo, proleto! Niajn gepatrojn honoris la migrado: laŭ tradicio ĉiu majstro-aspiranto devis atesti, ke li migris almenaŭ 2 jarojn. La juna metiista migrulo estis bonvena gasto ĉe bienulo kaj fakmajstro. Hodiaŭ la fabrikestro deklaras al ili: "Studentojn mi ne bezonas." Laboristo, pli ol 45-jara, ne esperu trovi okupon! La raciigita industrio bezonas nur produkt-

Lukto kontraŭ la kultura mallumo en la ekstrema Nordo

Lerneja laboro en la "Tundro"

En la ekstrema Nordo, ĉe bordoj de la Nord-glacia oceano, ekzistas grandegaj spacoj da senviva dezerta marĉlando, kiu nomiĝas simple "tundro". Ĉi tie nomade vivas eta, kulturmalprogresema popolo "samoedoj", kiu havas neniun kulturon nek civilizon. Sed nuntempe dank' al insistaj klopodoj de Soveta potenco iom post iom aperas ĉe la popolo kulturemo kaj legoscio.

* * *

La legendo pri natura degenero de la samoedoj jam estas forigita. La komenco de la lernejlaboro montris, ke la samoedoj posedas ĉiujn homajn kapablojn. Interalie laŭ atesto de la instruistoj la samoedoj-infanoj sukcese studas la matematikon. Kvanto da naskokazoj ĉe samoedoj samtempe superas la mortojn.

En la tundro ekzistas lernejo. Ĝia instalo okazis jene: Nordkomitato por etaj popoloj en j. 1926 sendis en la tundron 3 geinstruistojn. Tolerante egajn vojembarasojn kaj diversajn malfacilôjn la instruistoj atingis la tundron. Laŭ regantaj ĉi tie antaŭjuĝoj, la samoedoj obstine rifuzis veturigi per cervoj unu instruistinon, aserte, ke ne konvenas veturigi virinon, ĉar povas malprofiti al la bestĉasado. Ĉe la loka samoeda soveto oni kredigis la instruistojn, ke neniujn lernantojn ili trovos.

Sed la instruistoj insiste komencis agitadi en la "ĉumoj" (kabanoj), organizis kelkajn prezentadojn kun regalo, kaj rezulte en la unuaj kreitaj tri lernejoj jam aperis 37 gelernantoj, el kiuj 2 knabinoj. Sur sia agadvojo la organizantoj renkontis multe da embarasoj: manko da lernolibroj, nescio en kia lingvo instrui la lernantojn, ĉar la samoedoj ne havas propran alfabeton. Studprogramo estis aranĝata tre mirinde; ĝi eĉ enhavis jenajn temojn: — La devoj de geedzoj, en hejmmastrumo, aranĝo de Sovetiaj kaj samoedaj festoj, cervoflegado ktp. Feliĉe la instruistoj estis tre kvalifikitaj, ili estis speciale preparitaj por laboro en la nordaj kondiĉoj kaj same spertaj soci-aktivuloj. La agitado kaj praktiko faris tion, ke eĉ gepatroj ekinteresiĝis kaj ofte mem vizitis la lernejon por aŭskulti.

Post unu jaro la nombro el gelernantoj en la lernejoj kreskis ĝis 58, el kiuj 14 knabinoj. Krom elementa studado oni aranĝis kelkajn ekskursojn al la cervoposedantoj. Kaj jen tra la tundro penetris la unua letero, kiun lernantosamoedo verkis al sia kamarado. Certe ĝi temis unuavice pri cervoj kaj lernejo.

Por j. 1929 oni planas kvanton da 120 gelernantoj. Jam nun en la tundro ekzistas infanvartejo, ruĝa anguleto, migranta kino, likvido de analfabeteco inter plenkreskuloj, unu biblioteko kaj fine... fotoaparato.

Samoedoj

Kaj mirinde estas: kun helpo de la Leningrada universitato, por la popoleto kun kvinmil loĝantoj estas kompilata propra skribo kaj alfabeto en samoeda lingvo. (Nun oni instruas en rusa lingvo.)

Proksimtempe inter la samoedoj aperos homoj kun supera klero. En Moskva Komunista Universitato de la Orienta Laborularo studas 3 samoedoj. En Leningrada laborista fakultato — 3, kaj kelkaj samoedoj en aliaj provincaj superaj lernejoj.

La samoeda junularo bonege kutimiĝas al la civilizo, kaj konvinko pri tio, ke samoedoj ne povas vivi sen nekuirita viando, estas nur legendo. Eŭropan veston ili bonege portas kaj facile fariĝas ateistemaj.

Do, la kleriga laboro en la tundro estas unu el la plej gravaj revoluciaj atingoj en la Nordo.

Laŭ "P r a v d a S e v e r a" (Arhangelsk), trad. 9682.

Tradukantoj estas petataj okaze de apero de l' artikolo sur la paĝoj de iu revuo, sendi al ni 1 aŭ 2 ekz. A r h a n g e l s k, Poŝtkesto 20, A. Erjuhin (9682).

---

antojn, ne konsumantojn: tio estas la logiko de la industriaj gvidantoj. Per la amasa fabrikaĵo oni konkuras sur la monda merkato, venkas super eksterlandaj konkurantoj, la enspezitan devison oni deponas en eksterlandaj bankoj, por eviti la impostpagon, per larmoj en la okuloj oni petegas aŭ postulas krediton de la ŝtato por sufiĉe malkare povi eksporti. Dume la neplenfortaj laboristoj estas devigataj peti komunuman subvencion por ne malsatmorti.

Por la "necesa" armeo, je nombro de centmil soldatoj, la ŝtato elspezas pli ol por la senlaboruloj. Ruzaj bankistoj trompas la ŝtaton je pli ol 200 milionoj da markoj per utopiaj projektoj pri ŝafbredado en Afriko... Vere, la indulgemo de la "vagantoj" baldaŭ estos elĉerpita... F l u d e r (10746).

El Jalto, la fama somerripozejo en Sovetio

En Jalto mi pasigis mian someran libertempon. Kiel oficisto en la telegrafejo de l' urbo Melitopolo mi priservas la akumulatorejon. Mi estas gardisto en la provizejo de elektra kuranto por la telegrafaj aparatoj. Ĉar tie estas malbona aero, mi ricevas ĉiujare unu monaton da libertempo por ripozi kaj plibonigi mian sanon. La sindikato sendas laŭvice ĉiujare en ripozdomon, senpage, eĉ donas la monon por pagi la veturkostojn.

La sindikato sendis min laŭ mia peto en urbon Jalto (Krimeo), kiu kuŝas ĉe la suda bordo de l' Nigra maro kaj estas plej bela loko de l' tuta Krimeo. Tiu belega angulo estas komparebla nur kun la urbo Venezio en Italio. La kaja strato estas la ĉefa. Sur ĝi oni trovas multajn restoraciojn, kiuj staras dense apud la maro, tiel ke la ondoj disbatiĝas ĉe tiuj konstruoj. La melodio de la maltrankvila maro estas ensorĉa. Ĉirkaŭ Jalto lokiĝas montoj; ili aspektas malgaje: la nuboj ne povas pasi trans la montojn kaj kvazaŭ apogas sin sur la montaro. Kiam mi rigardis de malsupre sur la monton, mi havis tian vidon, kvazaŭ ĝi estus kovrita per verda tapiŝo el arbustoj. Sed kiam mi supreniris, mi ekvidis tre altan kaj larĝan tavolon da densaj foliarboj, ankaŭ koniferojn, precipe cipresojn, piniojn, cedrojn, morusarbojn kaj aliajn, kiujn mi ekvidis unuafoje; multajn palmojn. Mi ofte vagadis sur la montojn, mi ekvidis tre belan palacon, kiu estis konstruita iam por la rusa caro Aleksandro III. La nomo de la palaco estas Masandro; ĝia konstruo estas farita laŭ orienta gusto. Nun ĝi estas sanigejo por laboristoj. Kiam mi vizitis la palacon en tagmanĝa tempo, jus okazis koncerto. Mi parolis kun minlaboristo, kiu tre gajhumore demandis min, ĉu mi timas eniri en tiu ĉi belega korto. Mi respondis, ke ne, kaj li daŭrigis, dirante, ke mi certe ne estus tiel kuraĝe enirinta, en la tempo kiam tie estis u n u c a r o, kaj nun mi ne timas, kvankam loĝas en ĝi nun 150 "caroj"?!

En Masandro troviĝas famaj vinkeloj. Ĉirkaŭe sur la montoj estas vinberujoj. — En Jalto mi konatiĝis kun esperantistoj dank' al mia SAT-insigno. Mi konvinkiĝis, ke esp-o estas la plej bona rimedo por interfratiĝi. Ĉe diversaj K-doj esp-istaj mi povis propagandi por "S-ulo" kaj por la esp. movado ĝenerale. K-do Cimberov informis min, ke la loka administracio de la urbo Jalto ne donas subvencion por lerni esp-on, ke oni malatentas nian lingvon ĉi tie. Mi konsilis aranĝi ekspozicion pri korespondado kun eksterlandanoj. Mi trovis tie ankaŭ diversajn aliurbajn esp. K-dojn, K-dinon el Minsk kaj K-don el Ekstrem-oriento.

Ĉiutage alvenas en Jalton ĝis 800 turistoj, krom aliaj personoj, kiuj deziras ripozi. Iam amuziĝis kaj plezuriĝis generaloj kaj riĉuloj en la somera carurbo; nun estas precipe laboristoj. La somerdomo, en kiu mi vivis, apartenis

antaŭe al riĉulo, kiu posedis multajn teksfabrikojn. Nia korto estis kiel vera paradizo. Matene je la 7-a vekis nin la sonorilo kaj ni iris sub duŝon, vestiĝis nur per ĉemizo kaj banpantaloneto kaj promenis iomete en la urbo. Poste mi gimnastikis duonan horon, matenmanĝis. Oni povas preni da butero, kiom oni volas; la fromaĝoj ĉiutage alternas kun kolbaso, konservfiŝo, haringo. Teo, kafo kakao ne mankas. Poste oni iras sin bani, naĝi, kuŝas tere sub sunradioj. Post dua (vianda) manĝo oni denove iras al la bordo por bruligi sian korpon en la suno. Nur tiam sekvas la ĉefa tagmanĝo. Poste oni eklitiĝas por la "morta (ripoza) horo". Fininte oni iras sub duŝon, promenas belvestite en parko ĝis vespermanĝo tre abunda kiel ĉiuj aliaj manĝoj. Oni enlitiĝas post vizito al kino aŭ promeno.

Tri fojojn semajne okazas koncerto, dufoje estas ekskursoj. Tri kilometrojn de Jalto troviĝas la palaco de l' lasta caro, Livadio, kun belega parko, preskaŭ fabela. En tiu palaco estas instalita sanigejo por kamparanoj, proksimume 500, kiuj alternas ĉiumonate.

Rozovskij (10687).

DISKUTEJO

Forgesitaj folioj de l' figarbo

Ĉiu scias, ke la arboj estas utilaj por la homo. Dum la vintro ili alportas la varmon: kiel agrable, sidi apud la kameno kun libreto en la manoj k revi pri longpasintaj jarcentoj aŭ tute kontraŭe pensi pri modernaj problemoj de l' homaro, pri literaturo, pri kulturo k... ankaŭ pri tiu temo, pri kiu mi komencis paroli, la utilo de l' arboj en somero. Dum tiu sezono ili alportas mirindajn dolĉajn fruktojn; kelkaj arboj havas ŝirm-foliojn, kiuj ankaŭ servas al la utilo de l' homa sano. Kaj kiel agrable, sidi en la arbaro sub la ombro de branĉa kverko aŭ ĝui la freŝan pinan odoron, kiu disverŝiĝas tiel bone de ĉiu pinarbo! Ĝenerale certe ĉiu konsentos kun mi pri la treega utilo de l' arboj por la homo.

Sed celo de miaj linioj estas atentigi vin pri la speciala utilo de arbo kun signifaj ŝirm-folietoj. Verŝajne vi jam observis, promenante en urbaj ĝardenoj, la statuojn, aŭ en muzeo la skulptaĵojn k artaĵojn kreitajn laŭ la greka mitologio, k komprenas, de kiu arbo prenis ŝirm-folietojn la grekaj skulptistoj, kreante siajn mitajn diojn k diinojn en plena nudeco. Tiu ĉi arbo nomiĝas figarbo. Ĉiu 5-jara bubo cetere diros al vi, kiujn korpopartojn oni kovras per la figfolietoj.

Kiel agrable, kiel dolĉe al tiu nobla figarbo senti sin laŭa al sia destino: servi por la utilo de l' homaro! Kaj subite oni forgesis ĝian meriton, forĵetis ĝin! Sed kiu? Nu, prenu en manojn n-on 246 de "S-ulo" k observu sur pĝ. 375 la aldonitan fotobildon: Vi ekscios, kiuj estas tiuj homoj, tiel severe depuŝintaj la figfolietojn, kiuj forĵetis ilin el ilia penda situacio, malakceptis tutan utilon de l' nobla figarbo!

Kiel "belege", kiel "morale" elrigardas la liberigitaj de ĉiu pezo de modernaj kostumoj k vestoj junuloj k junulinoj! Kiel ili estas "gajaj", "viglaj", "rapidaj" inter la floroj, verdaĵo k ĉirkaŭantaj arboj! Senvole prezentiĝas antaŭ la okuloj antikva bildo el paradiza vivo de nia "prapatro" Adamo k lia edzino Evo, kiam ili ambaŭ promenadis en la malvarmeto de l' tago, amindumante kiel du kolombetoj, forgesante alpendi la figfolietojn! Verŝajne niaj estimataj ge-SAT-K-doj legis en biblio la historion pri bona antikva tempo de patriarkoj, forĵetis la kalsonojn k jupojn k simile al Adamo k Evo renovigis siajn promenojn, pro manko de paradiza ĝardeno, en la arbaro, inter floroj k herbo, por ke la benita suno "varmigu ne nur la dorson k piedojn", sed tiel do la partojn "ornamajn" de l' korpo, kien la figfolieto ĵetis sian ombron.

Ĉu antaŭ ni SAT-anoj staras la problemo superdandi unu la alian en la nudkulturo? Ĉu multe da utilo vi alportos al la SAT-movado saltante k kurante sen kalsonoj k jupoj, klarigante vian konduton per tio, ke la suno devas "normale" plivarmigi ĉiujn korpopartojn? Mi tre dubas pri la utilo, sed objekto de moko vi estos. Mi konsentas kun la opinio de K-do 6184 en n-o 257 k lia dialogeto: **A:** Kiuj estas SAT-anoj? **B:** Tiuj, kiuj komune, viroj k virinoj, sin banas" — k mi aldonas — kiuj saltas k kuras sen jupoj k kalsonoj! Kia "agrabla" recenzo pri SAT!

Mi estas certa, ke la unua enportinto de l' propono pri nudkulturo poste kontraŭdiros sin. Estus tre interese, se nudkultur-iniciatoro senkaŝe eldirus, ĉu estus agrable al li vidi sian junan edzinon en kostumo de Evo antaŭ fremdaj nudaj viroj, kun kiuj ŝi povus tuŝiĝi? Mi ne eraras, dirante, ke tiun ĉi penson "moralan" k "sen burĝaj antaŭjuĝoj", elpensis virino, ĉar viro ne kapablas la unua elpensi tion. Se oni fine konkludas, ke la sennaciismo verŝajne konsistas el vetkurado de SAT-anoj kun nudaj virinoj sur arbara herbejo, komuna banado k varmiĝo sub la suno, ĉu tia rezonado povus ĝojigi nin? Mi mem treege ŝatas sporton k banadon, korpekzercojn ktp., sed preferas porti malgrandajn kalsonetojn (ruse: trusiki). Mi tute ne kalkulas miajn "trusikojn" inter "burĝaj antaŭjuĝoj", kiel oni povas kompreni el vortoj de K-dino 2055 (en n-o 246).

Niaj gravaj taskoj nunaj estas, plikapabligi por disvastigi esp-on, klopodi pri enkonduko de esp-o en lernejoj kiel deviga objekto k pliampleksigi la internacian korespondadon k per tio pliigi la fortikecon de l' SAT-movado. Venos la tempo por priparoli nudkulturon, sed dume ni okupu nin per sporto kun "burĝaj antaŭjuĝoj" t. e. kun kalsonetoj.

N. Barmin (14663), Sebastopolo, Sov.

Ĉu mondskale aŭ fabrikskale?

Kiel plej bonan solvon, veni el la nun reganta proletara mizero, K-do 10084 (Dortmund) rekomendas organiziĝon de la fabrik-laboristaro laŭ la konsilantara sistemo. Tiu ĉi penso nur povas regi en pensujo, kies centro sin turnas nur ĉirkaŭ laborejo, tage k nokte, k kies ran-perspektiva horizonto ne jam transiris la muron de la fabriko.

Se ne ekzistus la vorto klasbatalo en tiu artikolo, mi vere pensus, ke sinjoro Springorum[1] estas la verkinto de tiu artikolo. La "Dinta"[2]-gazeto "Hütte und Schacht" (Fabriko k minejo) jam sukcese kirlis la cerbon de la t. n. ekstremulo. La reĝo de raciigismo Ford nur atingis sian gradon da raciiĝo, ĉar li jam longe agas laŭ konsilo de K-do Falkenherr. Aŭ K-do 10084 emas imiti la Ford-an sistemon ĉe Höŝ (Hoesch)?[3] La sindikatistemaj laboristoj ĉiuokaze insultas la "bonzojn". Kiu estas gvidanto de la amasoj? Ĉu fabrikskale pensanta ekstremulo aŭ ĉu sperta k de la kapitalistoj sendependa bonzo? Ne forgesu, ke fabrikskale batalanta laboristo facile estas maldungata, dum en la manoj de sindikatestro koncentriĝas la informoj el multaj fabrikoj, fakoj, landoj. La kotizo de la sindikatanaro ebligas al la estro studadi diversajn gazetojn, ebligas, ke la centro de la sindikatoj (ADGB en Germanio) helpe de la plej bonaj rilatoj kun eksterlando, kun registaro, scienculoj ktp. rektmane havigas al si plej bonan agŝancon. Kiel gvidantojn la sindikatanoj elektas nur penskapablan personon, sed male konsilantaro en fabriko kelkfoje estas mone subaĉetata de l' fabrikestro kaj nepre estas ĉiam dependa de sia mastro.

Vi eble kontraŭdiros, ke la leĝo ŝirmas fabrik-konsilanton kontraŭ maldungiĝo. Tiun certecon ni ĝis nun ne atingis, K-do Falkenherr, — malgraŭ ekzisto de labortribunalo. Tiu lasta institucio, kunmetiĝanta el laboristoj k entreprenistoj, vere estas beno por senhavuloj. Nur influa laborista movado, kiel eble plej grandskale aganta, tamen garantias al la laboristoj veran justecon. Unuiĝu vin, laboristoj, grandskale en sindikatoj k partioj, sed ne disigu vin laŭ plaĉo de Ford k Dinta, tio estu nia devizo*!

Fluder (10746), Dortmund.

[1] Springorum estas sinjoro posedanta la minejon Höŝ (Hoesch).

[2] "Dinta" estas mastra organizo en Germanio, kiu celas sciencmetode raciigi la homan laborforton.

[3] Höŝ (Hoesch) okupas proks. 9 mil laboristojn.

* *Postnote ni rimarkigu, ke ni ĉe la legaĵo de l' kritikata artikolo de K-do 10084 (vidu en n-o 257) ne havis la impreson, ke tiu K-do celis pravigi la organizmanieron de Ford k similuloj. En tiu rilato la riproĉoj de K-do Fluder al K-do 10084 ŝajnas al ni esti senbazaj.* Red.

SENNACIULA JUNULARA PAĜO

Sub kontrolo de Junulara Sekcio de SAT. — Redakcia adreso: A. SCHWARZ, Lerchenstrasse 14, Neckarsulm (Germ.)

ALVOKO

Gek-doj! Forpasis nia 9-a Kongreso; ĝi estis granda manifestacio por nia movado tutmonda. Ĉiuj kongres-ĉeestintoj ricevis denove instigojn por per duobla persisteco prilabori nian agadkampon. En nia fakkunsido nia K-do Bartelmes deziris esti anstataŭata pro troa okupo en la redakcio, kaj elektitaj estas novaj redaktanto por la "J. P." kaj sekciestro. Dum la kunsido montriĝis la volo, ankoraŭ plivigligi la vivon en nia sekcio. Pridiskutitaj estas diversaj rimedoj ĉi-rilataj. Ĉefan atenton trovis nia parolilo, la "J. P.". Ĝin ni unue bone prilaboru, ĝi respegulu niajn interesojn kaj ĝi montru niajn spertojn en junulmovado. Do, sendu raportojn pri interesaj kaj instruaj aranĝoj. Ankaŭ ni pritraktu seriozajn gejunulajn temojn. Resume, nia "J. P." estu tia, ke ni ĉiuj profitu el ĝi por la bono de nia movado.

Gek-doj! grava estas, ke ni havu interrilatojn kun parti-junularoj kaj aliaj lab. junulmovadoj; ĉar ni devas esti informitaj pri ĉiuj aranĝoj, por eluzi la eblecon profiti per propagando por nia movado. Do, Gek-doj, membroj de cititaj junulorganizoj, vi estas petataj, sendi al la sekciestro la laborplanojn de viaj organizoj kaj la adresojn de viaj gvidantoj.

Gek-doj! en sekvanta jaro ni festos nian 10-an kongreson. Kvankam partopreno al ĝi signifas grandan financan fortostreĉon por ni, ni jam nun klopodu por ebligi nian ĉeeston. Ni provu jam tie elmontri faktojn pri la progreso de nia sekcio. Gek-doj, tial eklaboru denove kun novaj ĝojo kaj forto! Malfacile prilaborebla estas nia kampo, sed nur volu kaj ni fosos nian sulkon.

Ni, la SAT-junulara sekcio, klopodu esti forta ero antaŭenpuŝanta la tutmondan revolucian esperanto-movadon!

La sekciestro:

Dietrich Keuning (10742),
Hermann-Meier-Str. 32, II, Leipzig W 32.

Gek-doj! Estas intenco plibeligi la aspekton de nia "J. P." k pliinteresigi ĝin. Eble ni povas per bild-kapo, kiu devas esprimi nian ideon, atingi tion. Mi nun alvokas la kapablulojn, ke ili sin okupu pri tio k sendu al la sekciestro la skizojn. La bildkapo havu la maksimuman alton de la ĝisnunaj kapliteroj "J. P." k estu larĝa kiel la paĝo. La plej bela k trafa estos elektata k pri enpresigo ni intertraktos kun la Direkcio de SAT. D. K.

suficâ. Poste du uloj, laŭvice, devas purigi la manĝilaron. Tio estas la sola "deviga laboro", kiun ĉiu, eble unu fojon po monato, devas fari. Se ne estas planita vizito al fabriko, banejo, muzeo aŭ ajna komunuma institucio, tiam la aro restas en la hejmo ankaŭ posttagmezon. Eventualajn elspezojn por tramo, fervojo, enirbiletoj k. a. dum la instru-vizitoj pagas la magistrata kaso. Ĉiusemajne estas aranĝata tuttaga ekskurso; laŭ deziro de la junuloj oni aranĝas ankaŭ 2 tuttagajn ekskursojn po duon-monato. Vojon kaj planon difinas la partoprenantoj, kiuj estas subvenciitaj po ulo kaj ekskurstago je 3 markoj el la magistrata kaso. La nebezonita mono en la komunece administrata kaso estas dividata egalparte kaj disdonata al la ekskursintoj.

Vespere ĉiu ricevas teon (kafon aŭ limonadon) kaj buterpanojn. Ĉiu manĝaĵo estas senpage liverata el la porpopola kuirejo.

Entute la institucio prezentas bonegan socian aranĝon por utile okupi la senlaborajn K-dojn. Kvankam oni malatentas la frazon iom ofte citatan: "Kiu ne laboras, ankaŭ ne manĝu." Krome la laŭleĝa subvencio estas plene donata al la anoj de la taghejmoj.

Estus interese, se la Gek-doj, ĉefe K-dinoj, raportus pri similaj aranĝoj en siaj landoj.

VAGADISMO KAJ GEJUNULARO

"La mizera ekonomia stato — senlaboreco — jen la kialoj de mia vaguliĝo..."

Tiu ofte estas la eldiro de vagantoj. Ĉar longan tempon mi mem migris, ankoraŭ migras, mi forte interesiĝis, kaj ĉi sube mi koncize volas sciigi miajn spertojn. Samtempe mi petas, ke multaj Gek-doj esprimu sian opinion, donu sugestojn ktp., ĉar tiu temo por granda parto el la gejunularo estas sufiĉe grava.

Estas du fundamentaj motivoj por la vagadismo: mizero kaj vagemo. Senkompate eksigas la profitavida kapitalistaro grandparton el la gejunuloj, kiuj post la metiservado ĉesas esti senkostaj aŭ malmultekostaj laboristoj. Sentante sin superfluaj kaj nebezonaj pro deviga nenion-farado, entreprenemaj geuloj volas rifuĝi antaŭ la pereo en mizeriĝo. Intencante serĉi konforman al siaj modestaj postuloj medion, ili estiĝas vaguloj. Manko de nutraĵo kaj mono devigas ilin je almozpetado... Jam ili ekpaŝis la unuan ŝtupon de l' vagadismo. (En Germanio la migranta metiisto kun oficiala migrad-atesto ricevas ŝtatan senlaborul-subvencion dum 10 semajnoj, sed ofte la vaganto estas sen- aŭ multprofesia; kaj tiam?)

La neregula vivado emigas la vaguloin elspezi la almozpetitan monon per aĉeto de alkoholaĵoj, per kies trinkado ili esperas forgesigi la mizeran staton almenaŭ por ioma tempo. Pli kaj pli fremda estiĝas al ili la socio, al kiu kvanta elcento el la vaguloj neniam plu trovas la vojon, almenaŭ ne kiel kunlaborantaj eroj.

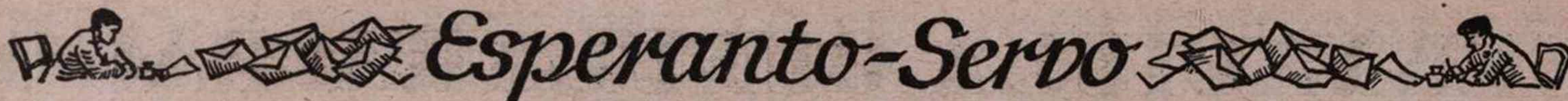
Kion nun faras la ŝtato kaj ties zorgad-oficoj por malnecesigi la migradon pro mizero kaj superfluseno? En germaniaj grandurboj ekzistas t. n. "Taghejmoj" por senlaboraj junuloj. (Ĉu tiaj ankaŭ ekzistas por K-dinoj, mi ne scias.) Jen mallonga priskribo de unu el tiuj hejmoj: Matene ĉirkaŭ la naŭa horo la "ĉefo" malfermas la hejmon, al kiu ĉiu junulo senlabora havas enirpermeson. Escepte ankaŭ plenaĝuloj povas partopreni, laŭ interkonsento kun la magistrato. Ĉiu alveninto ricevas simplan matenmanĝon. Post la regalo sin distras la aro laŭ propra volo. Sufiĉe bone instalita paperaj-laborejo ebligas al laboremuloj praktike uzi siajn fortojn kaj tempon. Konsilante helpas la "ĉefo" jen al fabrikantoj de fotajalbumoj, taglibroj, kartonkestoj, jen al bindantoj de romanoj, ilustritaj ĵurnaloj ktp. La bezonata al tiuj farotaĵoj materialo estas liverata preskaŭ senpage. Labordevo ne ekzistas, ĉefe pro tio, ĉar tien venas la plej diversaj metiistoj kaj senmetiistoj. Kiu ne emas labori, tiu rajtas aŭ legi gazetojn, librojn, aŭ skribi. Eĉ neniom-fari estas permesate. Diversspeca ludilaro helpas al la ludemuloj agrable pasigi la tempon. Post la dekdua okazas la komuna tagmanĝo. La manĝaĵo estas simpla, sed bongusta kaj

VAGEMO

Seninterrompe siblas la transmisioj, kiuj movas la radojn de l' maŝinoj. Palaj plenkreskontoj turnas la turnilojn, prilaboras metalpecojn laŭ interkonsento. Sklaviga laboro... Sunradio enpenetras la metiejon, enpenetras la ribeleman animon de l' junulo kaj ekigas dezirегon: esti libera.

Forkuri la devigon de l' ĉiutaga laboro ankaŭ min instigis al vagado. Entuziasmigis min la aspiro al libero. Resonis en mi la melodio de: "Fratoj al sun', libereco", sed nenie mi trovis "liberecon", ĉar ĉiam kaj ĉie, pli-malpli, mi estis dependa de homoj kaj de la cirkonstancoj. Certe la migrado pligrandigis mian scion kaj komprenon, ja ĝi estis bontaŭga "vivlernejo" por mi. Sed ĉu tio sufiĉe pravigas la forkuron el la nuntempe ankoraŭ fia socio? Laŭ mia spertado en dumjara vagado mi devas nei la demandon, ĉar forkurinte el malbona stato mi neniom povas fari por ĝin ŝanĝi. "Mankas la devoj kaj mankas rajtar'." Kelkiu, kiu samkiel mi nun vagadas en senceleco, volonte utiligus sian forton je bono de nia movado. Sed kiel? Responde mi rakontu jenon:

La Göteborga Kongreso estis finita. Forlasinte la kongresurbon mi venis al Oslo kaj de tie al Stokholmo. En la tiea ĉefpoŝtejo mi renkontis K-don el Nineshamn (Nynäshamn), kiu min al si invitis. En lia urbo mi helpu propagandi

N-o 4 — 4-a jaro Gvidanto k kompilanto: O. BÄSSLER, Gerberstr. 24, Leipzig C 1 (Germ.) 24. Oktobro 1929

EL LATVIO

De Latvio al Ĉinio veturas rusaj blankgvarduloj

(Esperanto-Servo.) Latvion enveturis rusaj monarkistoj — varbantoj de volontuloj. Ilia agado estas kaŝa, ĉar eĉ la leĝoj de la faŝista Latvio malpermesas varbi soldatojn por alia lando. Malgraŭ tio, la varbantoj sukcesis varbi kelkcentojn da volontuloj. La forveturo okazis triope, kvarope. Inter la volontuloj estas "Nansen-pasportanoj" (?) k armeestroj k soldatoj de la iama cara Rusio. La varbantoj promesis al la volontuloj bonajn salajrojn. Oni atendas, ke dum proksima tempo forveturos la dua grupo. La laboristaro opinias, ke sen scio de la registaro tio ne povus okazi, ĉar la registara presorgano estas tre malamika kontraŭ USSR. — Leviĝu la mondlaboristaro!

Fajrero, Riga.

EL GERMANIO

Germanaj kamplaboristoj suferas

(Esperanto-Servo.) La jurnalo de la kamplaboristoj en Magdeburg publikigis denove faktojn pri okazintaĵoj el la kamplaborista vivo. En grandbieno ĉe Glöthe (Gloete) oni vangfrapas k senhonte insultas la laboristojn; en Dornbock (Dornbok) bienposedanto nomas siajn helpistojn "malbenitaj hundoj" k foje kaptis unu je la gorĝo. En Werkleitz (Verklejc) la bienestro ofertis al laboristo, patro de 5 infanetoj, po horo salajron de 0.50 mk. g. Bienestro en Bisdorf maldungas sisteme anojn de la kamplaborista sindikato aŭ igas ilin, fari plej humiligajn laborojn.

Al tia traktado respondas la konstante kreskanta nombro de formigrantoj el kamparo al urboj.

G. N. (3018), Chemnitz.

Granda migremo de la germana junularo

(Esperanto-Servo.) La asocio por germanaj junular-tranoktejoj ĵus konigis, ke en la pasinta jaro en 2177 porjunularaj tranoktejoj tri milionoj tranoktoj okazis. En ĉiu semajno finkonstruiĝas nova tranoktejo. La asocio, al kiu apartenas 100 000 membroj, ricevas multe da ŝtataj k urbaj subvencioj. Plej granda tranoktejo troviĝas en Hohenstein (Saksio), iama malliberejo-kastelo. — Du ŝipoj, konstante naĝantaj en riveroj, servas senescepte por tranokto de junuloj.

G. N. (3018), Chemnitz.

EL FRANCIO

Kiel la industriistoj akcelas la laboristan bonstaton

(Esperanto-Servo.) La franca Norddepartemento estas ĉefe konata pro siaj teksindustrioj, kiuj konsistigas la plej egan parton de sia aktiveco.

En tiu departemento la teksej-industriistoj estas potence unuigitaj en "mastra sindikato". Ties membroj decidis interkonsenti, por doni al siaj laboristoj kiel eble plej malaltan salajron; tiu "sindikato malsatiga" konsentas al siaj laboristoj 4.15 fr. po horo, dum la malmultaj etindustriistoj, ne aliĝintaj tiun "sindikaton", donas al siaj laboristoj 4.30 fr. po horo. Iu mastro, s-ro Caulliez (Koliez) el Wattrelos (Ŭatrelos) eĉ donis 4.70 fr. po horo. Liaj laboristoj estis kontentaj.

La grandsinjoroj de la "mastra sindikato" opiniis tiun staton netolerebla; ili ja povas altrudi sian volon, ĉar nur ili posedas la teknikan potencon: s-ro Caulliez, et-fabrikanto, nur teksas la ŝtofojn, li aĉetas la karditajon ĉe la mastra sindikato k teksas ĝin.

Al tiu et-fabrikanto la mastra sindikato anoncis, ke la prezo de la karditaĵo estos plialtigata je 20% — se li daŭrigos pagi siajn laboristojn pli kare ol ĝi...

Por povi daŭrigi sian negocon, la et-fabrikanto devis kapitulacii antaŭ la grandsinjoroj... Liaj laboristoj malprofitos el tio je 83.20 fr. po monato, sed kompense ili scios multe pri la potenco de la grandkapitalismo...

F. Chamarre, La Rochelle.

EL BULGARIO

La proceso kontraŭ kompartio

(Esperanto-Servo.) Dum septembro 1928 estis arestitaj kelkaj membroj de la Centra Komitato de l' nelegala bulgara komunista partio. Poste, dum marto k aprilo 1929, estis arestitaj aliaj partianoj. Nun, fine, la proceso kontraŭ la KP, estante samtempe proceso kontraŭ la tuta klasrevolucia movado en Bulgario (inter la akuzitoj estas membroj de la CK de legala Laborista Partio k de la CK de l' Sendependaj Profunuiĝoj) okazos baldaŭ: je fino de oktobro aŭ komence de novembro. La akuzitoj estas pli ol 60 personoj. Ĉiuj estis kruele batitaj de la sadistoj en la direkcio de la polico.

Nun la organizoj de la bulgara proletaro prepariĝas por la proceso. Estos okazintaj protest-kunvenoj, protest-striko ktp. Sed ankaŭ la eksterlanda revolucia movado devas eldiri sian solidarecon kun la bravaj Gek-doj, membroj de KP. Aranĝu protestkunvenojn k nepre sendu protestojn al la Prokuroro ĉe la Distrikta Juĝejo en Sofia. Kopiojn de la protestoj sendu al redakcio de "Rabotniĉesko delo", ul. "Vrabĉa", n-o 1, Sofia. Postulu legaligon de la KP,KJU k IRH! Postulu nuligon de la "leĝo por defendo de la ŝtato"! For la blanka teroro!

Gol, Sofia.

ADRES-ŜANĜO

de la Centrejo de Esperanto-Servo estos publikigata **en la sekvanta numero**

---

por esp. lab. movado. La oferemo kaj organiztalento de la min gastiginta K-do kaj ties geamikoj ebligis al mi vivadi inter fremdlingvanoj studemaj rilate al esp-o. Feliĉa, ke mi nun trovis devon kaj eblon praktikadi la internacian lingvon, mi, dum sep longaj monatoj, pasigis la vesperojn aŭ en konversacia rondo aŭ en studrondoj de gekomencantoj-esp-istoj.

Kaj kiam mi poste, denove vaganta, rakontis al renkontitaj Gek-doj pri mia vivo en Esperantio kaj pri sennaciismo praktika, tiam multaj esprimis la deziron ankaŭ gastigi, dum ioma tempo, fremdlingvan esp. K-don.

Por akceli la realigon de tiu deziro mi proponas jenon: Se grupo aŭ izola K-do deziras helpon de eksterlanda K-d(in)o — en nuna tempo tio estus bona ŝanco por senlaboraj Gek-doj! — por propagando, varbado, instruado, ĉu ekskluzive por esp-ista grupo aŭ pere de ĝi ankaŭ por sportula, infanamika, junulara, naturamika, liberpensula rondoj, tiam la sekciestro estu informita. Same sin anoncu emaj kaj kapablaj Gek-doj, kiuj estus pretaj vojaĝi eksterlanden kaj plenumus la dezirojn de la veniginto(j).

Se eble nur grupoj aŭ nur vojaĝemuloj sin anoncus, tiam per alvoko en S-ulo oni povus trovi la necesan "alian parton".

Restas la ekonomia flanko; kiel oni povas postuli de malproksime loĝanta senlabora K-do elspezi nehavatan monon por vojaĝo?

Mi projektas jenon: Kiam la sekciestro peris al grupo helpeman K-d(in)on, tiam li sendu al ĉi K-d(in)o "rajtigilon", kiu dokumentas, ke la K-do vojaĝos je profito de nia movado kaj tial indas subtenon. Tiu ĉi subteno povas esti repagota aŭ per propagandparolado aŭ, kiam la vojaĝanto povas, per esp. libroj, revuoj, gazetoj. Tiel ni malebligus ekspluatadon al Gek-doj kaj grupoj fare de migrantaj parazitoj. Ke la migranta junulo en 95 el 100 okazoj estas konsiderata kiel almozpetanto, mi spertis persone. La proponitan monsubtenon, ofte por laboristo tre altan sumon, mi ĉiam sentis kiel vangofrapon.

Konklude: Se la junulara sekcio kapablus vivigi ĉi tiun projekton, tiam ĉiu interesata al ĝi parto profitus: unue la movado, ĉar la grupoj sukcesus vigligi la intereson por esp-o kaj la SAT-movado per migrantaj eksterlanduloj; due kaj ĉefe la gemigrontoj, ĉar en alilingva regiono ili ĉiam devus paroli esp-e kun esp-istoj; kaj krome, nur dum longa restado en sama regiono oni povas observi kaj studi fremdan popolon, ties ekonomiajn batalojn kaj morojn. La gejunuloj el la SAT-movado, kiuj tiel migrados (vojaĝos iele, ĉu aŭtomobile, bicikle aŭ vagonare) ne plu estos nuraj admirantoj de natura belo, sed ankaŭ kaj ĉefe esplorantoj de la laborista medio en tutmondo. Dum tia esplorado ili plej bone ekkonos la fian staton de la nuntempa socio kaj tial ili estiĝos, ekkoninte tion, la plej fervoraj kunbatalantoj por nia kreenda socio socialisma.

A. S. (10 580).

RESPONDA PARTO

10 836, 5281, 9274, Staŭb, Bondarevski, Ariadno, Hayden. Pro la limigita loko viaj raportoj ne povas aperi en nuna, sed espereble en la sekv. n-o.

Fajrero. Dua raporto aperos en sekv. n-o.

4-a listo de raportoj en jaro 1929/30

17. De Latvio al Ĉinio veturas rusaj blankgvarduloj. Fajrero, Riga (Latvio).
18. Germanaj kamplaboristoj suferas. G. N. (3018), Chemnitz (Germanio).
19. Granda migremo de la germana junularo. G. N. (3018), Chemnitz (Germ.).
20. Kiel la industriistoj akcelas la laboristan bonstaton. F. Chamarre, La Rochelle (Francio).
21. La proceso kontraŭ kompartio. Gol, Sofia (Bulgario).

TRA ESPERANTIO

INTER NI

— Vi tre mirigas min! . . . Ĉu do vere vi opinias ebla, ke la SAT-anoj fariĝu ĉiurilate memstare pensantaj homoj? Per via edukmaniero vi atingos nur, ke tiaj "edukistoj" fariĝos tro memfidaj k volos diskuti k decidi pri ĉio ajn.

Ridinde! . . .

— Via rimarkigo estas iel tute prava. Mi eĉ citos ekzemplon, kiu apogas vian vidpunkton. Ne malofte oni renkontas K-dojn, kiuj post legado de la "Komunista Manifesto" k de kelkaj resumoj aŭ komentoj pri la Historia Materialismo kredas esti spertaj Marksanoj. Ili tiel plej ofte nur ridindigas la marksismon — k sin mem . . .

Evidente, taŭga edukado devas ne nur veki ĉe homoj la deziron ĉion kompreni, k tiucele ĉion ekzameni mem; sed, plie, ĝi devas celi, ke ili akiru plenan komprenon pri tio, ke specialaj profundaj studoj estas necesaj por ektrakti iajn demandojn. Estus ja tute ridinde, se simplaj laboristoj volus pridiskuti la teorion pri relativo de Ajnŝtajn (Einstein) aŭ transcendantajn filozofiajn problemojn. Kvankam, mi diru parenteze, la klero de metafizikuloj kutime ne malhelpas ilin paroli sensencaĵojn . . .

Kaj, sur nia esperanta kampo, ĉu ne okazas ofte, ke klerulo ekvolas reformi nian lingvon tuj post lernado de kelkaj lecionoj? En tia okazo nia intelektulo, same kiel tromemfida elementulo, ne komprenas ĝuste, kio estas scienco, kiel oni devas esplori demandon antaŭ ol proponi solvon.

Sed mi firme opinias, ke plej ofte — mi ne diras ĉiam — nekleraj proletoj povas havi pli bonan juĝon pri aferoj, kiuj rilatas ilian vivon, iliajn laborkondiĉojn ol teoriuloj, kiuj tro abstrakte pritraktas tiajn demandojn.

Taŭga edukado devas ĉefe kulturi la simplan saĝon, kiu ekzistas pli malpli ĉe ĉiu normala homo. Kaj tiu kapablo sufiĉas ĉe laboristo por akiri klaskonscion k la certon, ke li estas ekspluatata. La burĝa, ŝtata edukado celas ĝuste nebuligi la simplan saĝon per encerbigo de "veroj", eldiritaj de "dio", de "sanktuloj", de "eminentuloj" k. s. belparoluloj.

Estus tre atentinda rezulto, se la plimulto da SAT-anoj alvenus al tia klara kompreno, ke necesas unue dubi por akiri veran kleron, ĝustan opinion pri ia ajn demando.

Ĉio, kio estas akceptita sen vera kompreno, konsistigas ja nur dogmaĵon k tio estas certa baro kontraŭ la evoluado, kontraŭ la progreso.

La diversaj eklezioj povas ekzisti nur pro la kredo de siaj anoj. Sed neniu laborista organizo konsentus esti komparata kun iu ajn eklezio. Sekve, ĉiuj povas konsenti kun niaj edukaj principoj. E. L.

PRI INSTRU-METODOJ

En n-o 260 de "S-ulo" mi trovis artikolon defendanta la kursojn rektmetodajn. Mi esperas, ke simpla K-do, kiu ne havas ian ajn ateston pri instruado, rajtas esprimi kelkajn pensojn pri rektmetoda instruado.

Certe tia metodo tre taŭgas por instrui homojn, kiuj jam antaŭ la kurso konas la fundamentajn regulojn gramatikajn. Sed, ĉu ĝi ankaŭ taŭgas por laboristo ne havanta tian konon? Ŝajnas al mi, ke ne. Mi kaj kelkaj K-doj en Boras (Svedio) dum du vintroj spertis, ke la plej granda parto da partoprenintoj en la de ni aranĝitaj esp. kursoj, post trapaso de l' kurso, ne eĉ scias, kio estas substantivo aŭ verbo. Ĉu do ili povus profiti el rektmetoda instruado?

Mi mem interparolis kun kelkaj Ĉe-kurspartoprenintoj kaj Soares pravas: ili diris "mi havis laboris" ktp. La sperto devigis nin ĉi-loke labori kun la celo: unue gramatika scio, kaj poste korespondado, parolado kaj entute aplikado de la lingvo. Multfoje mi en sveda esp. gazeto legis pri grandaj sukcesoj rektmetodaj, sed kelkfoje oni, sub rubriko "Kroniko", en iuj lokoj plendas pro manko de kapablaj esp. instruantoj. Montriĝis nescio en la lingvo malgraŭ bonaj kaj bruaj sukcesoj rektmetodaj!

Strange, ĉu ne? Oni lernis tiom, ke oni ne povas instrui aliulojn. Do, ni lab. esperantistoj al niaj K-doj negramatikuloj donu samgrade gramatikon de la nacia lingvo. Tiel agante ni ricevos kunhelpantojn, ĉar sendi instruanton, kiu ne scias la nacian lingvon, al studrondoj laboristaj kaj elementaj, certe ne estas konsilinde.

Kompreneble la Ĉe-kursoj havas grandan propagandan valoron, sed bedaŭrinde ili estas "ne-digesteblaj" por negramatikulo. Mi bone memoras, kiom mi penis igi miajn lernantojn kompreni la akuzativon kaj la pasivajn formojn de esperanto. Oni ne postulu tro multe!

La finfrazoj de la artikolo de H. Seppik vekis speciale mian atenton, ĉar ili laŭŝajne estas ia aludo pri nia K-do Soares, kiu antaŭ kelkaj semajnoj restadis en Boras. Dank' al lia bona esp. propagando hodiaŭ komenciĝas du grandaj esp. studrondoj en la Lab. Kleriga Asocio. Krome, mi mem partoprenis perfektigan kurson sub gvidado de tiu K-do, kaj neniu, ĉu laboristo "senlabora", ĉu instruisto, diru, ke ripetiĝis io malutila por esp-o!

Se oni komence nin admonas pri lojaleco, oni ne finu sian artikolon per malicaj aludoj personaj. Ĉiu esp. propagandisto miaopinie meritas laŭdon, ĉar ni atentu la porlaboristan avantaĝon ricevotan pere de esp-o. Pli malpli utila estas ĉiu esperantisto, sed la plej neutila estas persona atakado!

Vikt. Ekström (12 439).

EL LA REDAKTEJO

Necesas turni nian atenton speciale al la tasko de l' edukado de kunlaborantoj al nia gazeto. El multaj regionoj ne okazas alsendo de iuj ajn manuskriptoj interesaj kaj presindaj. Mankas karakterizaj raportoj pri la situacio de l' laboristaro, ĝiaj vivkondiĉoj ktp. el tiu aŭ alia teritorio de l' mondo, kie troviĝas laboristaj amasoj kaj laboristaj bataloj.

La raportado kompreneble ne povas konsisti en meĥanika tradukado de sciigoj legitaj en lokaj ĵurnaloj. Valora raporto distingiĝas grandparte per sia originaleco. Sed aliparte estas tre klare, ke priskribo ankaŭ ne povas esti farata sen la helpo de tiaj dokumentoj, kiuj troviĝas ĉu en gazetoj, revuoj, ĉu en arkivaj verkoj. Pripensu ĉiam, verkante por "S-ulo", raporton, ke ĝi ne estas destinita por loke limigita rondo da personoj, sed por tutmonda legantaro, kiu per la legaĵo volas fari al si objektivan bildon pri ia stato aŭ movado ĝenerale konata. Artikolo fariĝas valora nur per tio, ke ĝi estas a) objektiva, verema, b) klare verkita, konciza, komprenebla, c) bone dokumentita, enhavplena, sen frazeologia balasto.

Ja multaj kunlaborantoj sendas al ni artikolojn, kiuj malhavas unu aŭ la alian el tiuj tri valoraj kaj necesaj kvalitoj. Certe ni ne postulas ĉiurilatan senriproĉecon en la tem-pritrakto, ĉar ni bone scias, en kiaj kondiĉoj vivas kaj verkas la K-doj. Tamen, sufiĉe ofte ni ankaŭ ricevas modele prilaboritajn artikolojn de tute simplaj lab. K-doj, kio pruvas, ke kunlaborado al nia gazeto en taŭga formo por multaj estas plenumebla tasko. Vido de enpresita ilia verko en "S-ulo" estas certa rekompenco al tiuj K-doj. Kelkiuj havas la konvinkon de-antaŭan, ke ili ne kapablas taŭge verki, ĉar ili neniam provis, ĉar ili ne klopodis eĉ nur unu fojon kunporti iom da materialo el spertoj, observoj, aŭdoj, legado, kiu servus por konsistigi bonkvalitan artikolon por "S-ulo".

Nia principo estas, ke ĉio, kio mondskale aperas grava por la vivo kaj batalo de l' tutmonda laboristaro, devas trovi decan mencion en "S-ulo", — certe ne mencion en formo de "gazet-novaĵo", sed kiel priskribo de niaj K-doj mem, kombinita el personaj observoj kaj dokumentaj precizigoj. N. B.

9-a KONGRESO DE SAT

FINKALKULO DE LA KONGRES-KOMITATO

Enspezoj	mk. g.	Elspezoj	mk. g.
Prunto	330,00	Preskostoj	2053,10
Kotizoj	2275,59	Insignoj	352,69
Donacoj	137,86	Prunto (repago)	330,00
Venditaj libroj	1103,35	Salon-luo	863,50
Venditaj propagandaĵoj	1433,35	Aranĝoj	1748,30
Enirmono ĉe aranĝoj	437,20	Kongres-filmo	260,00
Subvencio (ŝtata kaj urba)	3000,00	Kongres-protokoloj	520,00
Anoncoj	145,00	Aĉetitaj libroj	885,49
Diversaj	46,90	Anoncoj	460,00
		Afrankoj	495,66
		Subtenoj	84,50
		Diversaj	236,53
		SAT-Kotizoj al admin.	21,50
		Kongres-fondo[1]	400,00
		Al LEA germanl.	95,00
		Al grupo Leipzig	95,00
		Al centra gazetservo	7,98
	8909,25		8909,25

La Kaslibro, la finkalkulo k al ili apartenantaj dokumentoj, fakturoj ktp. estas kontrolitaj Bonordon k ĝustecon garantias la reviziantoj.

Leipzig, la 27. de septembro 1929.

M. K. (1612) MAX KÖHLER (10095) WILLY MERSIOWSKY (2977)

[1] Rezerva monsumo por organizado de estontaj Kongresoj.

PRI NIA GAZETO

Respondo al K-do Wotschke el Dresden

En "S-ulo" n-o 259 K-do Wotschke mencias la proponon 17, kiun sendis al Kongreso la Valenciaj anoj. Tiu K-do, bedaŭrinde, parolas pri ni laŭ maniero ne deca kaj, despli kulpinde, senscia; jen li skribis: "Laŭ la stranga propono de la 'Valencia SAT-anaro', kiun feliĉe malakceptis nia Kongreso, mi rimarkis, ke tie grandare troviĝas membroj, kiuj kredis oportune postuli, ke la legantoj-abonantoj oferu por tiuj, kiuj senkaŭze ne abonas la gazeton, 24 paĝojn de nia gazeto jare." Nu, mi respektas lian opinion pri la strangeco de nia propono, pri tio mi nur diras, ke mi ne riskus juĝi tiel superece ian ajn proponon, faritan aŭ farotan plej bonintence. Sed neniel mi povas silenti ĉe la diro, ke ni postulas profitaĉon je la kostoj de la cetera membraro; ne, tute ne. Nun mi respondas tian, laŭ mi, senpripensan ofendon, per jena deklaro: La Valencia SAT-anaro konsistas el 14 membroj, kaj 12 el ili abonas la gazeton; do tre klare estas videbla la fakto, ke se en ĉiu SAT-rondo estus proporcie la sama nombro da pagantaj legantoj, kiel ĉe ni, certe la abonantaro preskaŭ fariĝus duobla...

Ni ne estas egoistaj, ni ne volas eltiri profiton per la moneroj penige akiritaj de niaj K-doj; male, ni estas pretaj, kiel diras nia propono, oferadi iom el niaj privataj rajtoj por ĉies plibonigo. Tial do mi protestas kontraŭ tiu por ni hontiga famaĉo, ke ni volas havi legaĵon per alies mono. Ni akceptas kaj atentas ĉiujn avertojn, eĉ malaprobojn, se ili estas decaj, sed neniel ŝtonetojn mistrafe ĵetitajn en la aeron...

Je la nomo de la ceteraj anoj

Luis Hernandez (12916).

TIEL ONI NE PROPAGANDAS NIAJN IDEOJN!

Fine de septembro mi travojaĝis Insbruk (Innsbruck) en Tirolo (Aŭstrio) kaj vizitis la tiean LEA-rondeton. Hazarde ankaŭ ĉeestis SAT-K-do, kiu ĵus revenis de vojaĝo tra Italio. Fiere li montris sian grandan vojaĝan libron, en kiu enskribiĝis multaj faŝistaj konsuloj, urbestroj kaj eminentuloj. Kompreneble ankaŭ ne mankis granda bildo de Musolini mem en la kolekto. Kun tiu geo-, aŭto-, bio-grafia verko tiu K-do intencas fari grandan varbpropagandon en lab. esp. rondoj. Se li estas sincera, almenaŭ li tre malbone komprenas klaskonscian edukadon. Ne almozpetante subskribojn de faŝistoj sub iliaj portretoj kaj montrante tion en proletaj rondoj, oni klerigas la lab. klason. Dum niaj italaj K-doj heroe suferas kaj putras en malliberejoj, aliaj, neniel al tio devigitaj, serĉas amikecon ĉe la burĝaj ekzekutistoj.

13707 (Paris).

PRI TEMOJ DE NIA KORESPONDADO

En "S-ulo" n-oj 253/54 K-dino Lisiĉnik plendis pri nesufiĉa klareco en korespond-anoncoj k kiel ekzemplon citis interkorespondadon de astronomo kun tajloro. Kial? Ĉu necese la travivaĵoj de nia tajlora K-do estas malinteresaj por nia K-do astronomo? Ĉu maleblas, ke dancistino interesiĝu pri la ĉiutaga vivo de konstruisto? Ĉu SAT ne celas al homeca solidareco? tute ne konsiderante profesian distingon? Logike laŭ la prezentmaniero de K-dino L. la SAT-organizo fariĝus kvazaŭ ŝtuparo. Ĉiu ŝtupo estus apartigita de l' alia per barilo. Kaj nature SAT tiel fariĝus ne detruilo, sed kreilo de bariloj, diferencoj. Laŭ opinio de la skribanto tiele ekestis la klasbatalo. Ekzemple la tipa burĝo estas tute seninforma pri la ĉiutaga vivo de proleto, k simile inter diversgrupaj proletoj estas troveblaj tiaj baroj. La kvalifikita metiisto malestimas la nekvalifikitan. Almenaŭ estas tiel en Britio, kie ja la afekto ludas grandan rolon. La astronomo rajtas instruiĝi pri la vivmaniero de la tajloro k la tajloro siavice ankaŭ pri tiu de l'astronomo. Ofte nur hazarde oni havas tiun aŭ alian profesion k ne ĉiam respondas al ĝiaj postuloj laŭ kapabloj. La plendo de l' K-dino pli trafe direktiĝus al la t. n. neŭtrala organizo ol al SAT. Ja nia SAT-ano astronomo, kiu serĉus tre limigitan k samtempe tre ekskluzivan samprofesiajn korespondantojn, havus korespondadon!

W. Cowan (10085), Isle of Man.

PRI ESPERANTO-TEATRO

Responde al K-do Skor[1] mi diru, ke mi tute ne malestimas cirkojn; kontraŭe, ili tre altiras min, pro sia iomete romantika, malnovmoda k stranga prezentmaniero. Nur mi pensis, ke ne taŭgus, ke SAT starigu sian propran, ĉar la plej granda parto de l' cirka prezentado konsistas el ĉeval-rajdado, best-ludado ktp. k oni povas elmontri esp-on nur per parolado aŭ skribado.

Jes ja, mi scias, ke ne ĉiuj serpentoj estas verdaj (kelkaj sufiĉe nigras eĉ por faŝista cirko); sed almenaŭ kelkaj estas, dum vane oni serĉus inter fokoj k ursoj pri la ĝusta koloro.

Mi tute konsentas, ke burleskulo povus utili por nia celo; ankaŭ, ke best-zorganto povus esti esp-isto k revoluciulo — kial ne? — sed tio ne pruvas, ke ni havas kelkajn en la SAT-vicoj.

Nu, mi celis sugesti, ke ni marŝu antaŭ ol kuri. Bonvenigata estu ĉiu taŭga k r e a l i g e b l a projekto. Mi petas, ke K-do Skor sendu sian originalan verkon al la redaktoro de "L. N. E."; eble ni povus komenci per ĝi...

E. K. L.

ĈE LA AMSTERDAMA INSTRUISTA INTERNACIO

Komence de aŭgusto kunvenis en Bruselo la Ĝen. Konsilantaro de l' Amsterdama Instruista Internacio. Je propono de l' aŭstria delegito, K-do R. Hein (ALLE-ano), la demando pri enkonduko de esp-o ĉe la Internacio estis diskutata. Post detala priparolo oni decidis, en la proksima kunveno de l' Ĝen. Konsilantaro meti esp-on sur la tagordon.

(Laŭ "La Socialisto".)

RADIO MINSK

Depost 15-a de oktobro aŭskultu Minsk-on ĉ i u v e n d r e d e de 20.40 h. ĝis 21.20 h. (laŭ nia tempo). Ondlongo 700 m. Paroladoj pri kulturaj, ekonomiaj, esperantaj novaĵoj en BSSR. Parolanto: D. Snejko. Adreso: M i n s k, Radio-Stacio, Universitetskaja 16. Skribu leterojn por blankruslingva radio-gazeto. Sendu informojn pri aŭdebleco k div. demandojn al Stacio.

[1] Vidi antaŭan n-on.

DISPUTEJO

Rilate al la paragrafo en "S-ulo" n-o 261, pĝ. 11, pri BEA k neŭtralismo, mi nur petas, ke 1. ĉiu interesato zorge legu la artikolon "For la Neŭtralismon" en n-o 255, pĝ. 478, memorante ĉiam, ke estas korekte tradukitaj la paragrafoj el la Boldŭin-a letero. 2. Poste, ĉiu juĝu mem a) ĉu iaokaze estas justa la ĉefa akuzo (t. e. tiu pri naciismo); b) ĉu la protestoj de la BEA-sekretario estas plene pravigataj. Mem la legantoj juĝu! (14771)

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

AŬSTRIO. La Centra Kleriga Komitato de l' Vienaj tramistoj decidis forstreki el sia programo la kurson en angla lingvo k anstataŭigi per esp-o. La decido fariĝis pro la plena malsukceso de l' anglaj kursoj. — La sportuloj alvokas al esp. kursoj por prepari sin je la internacia Olimpio en 1931. Junularo, Ruĝaj Falkoj, infanamikoj de libera lernejo konsentis dissendon de cirkuleroj al siaj grupoj pri esp-o. — **BRITIO. New Malden.** 19. sept. komenciĝis kurso ĉe la loka sekcio de la Labor-Partio, pri kiu favore atentigis la sekretario per cirkulero. Ĉ. 15 Gek-doj ĉeestas. — **GERMANIO. Hamburg.** La proksima konferenco de l' LEA-distrikto "Akvobordo" okazos en jan. en Bremen. Kursoj komenciĝis en la ĉefaj kvartaloj de Grand-Hamburgo, ankaŭ kurso por instruantoj. En la distrikto funkcias rondoj en Lüneburg (3), Bremen, Delmenhorst, Bad Oldensloe, Wilhelmshaven, Hamburg-Wilhelmsburg. — **HISPANIO. Madrid.** Organizita de la esp. lab. grupo okazis en la Popoldomo propaganda festo, kiu kaŭzis fortan favoran al esp-o ehon en multaj lab. societoj. Parolis K-do Cajetano Redondo pri "Socialismo, esp-o k paco". Oni legis poemojn, ludis popolkantojn en esp-o. Multaj K-doj enskribiĝis por lernado. Oni malfermos du kursojn. — **SVEDIO.** En **Sävedalen,** malgranda parto de Svedio, proksime de Göteborg, troviĝas gelernantoj, kiuj kun intereso lernas esp-on. Multaj laboristoj — la plimulto de l' loĝantaro estas laboristoj — same kiel aliloke estas tre spertaj k kleraj, sed tute nesciaj pri esp-o. Kiam oni priparolis esp-on k ĝian estontan utilon, ili mire aŭskultis k iomete dubis, kredante ke la lingvo ne taŭgas, sed post diskuto k vizito de eksterl. esp.-isto, kiu okaze kelkfoje parolis kun mi en esp-o, ili konvinkiĝis, ke esp-o taŭgas. Kelkaj ekinteresiĝis k, se ili ne kredis la unuan "propagandiston", la dua igis ilin kredi. Ĉar mi estas la sola esp-isto ĉi-loke, mi instruas jam nun al dek gelernantoj, kvankam mi mem nur estas lernantino. Mi instruas ilin en plej kutima maniero, kiel mi mem komence instruiĝis. Flanke de ĉiuj aliaj metodoj ni konfidas la instrumetodon anoncitan de K-do Soares (6727) en n-oj 253/54, aldonante, ke en Svedio oni bezonas pli bonan lernolibron. SAT-anino 15030.

ĈE LA NEŬTRALULOJ

La ministerio de religiaj konfesoj k publika klerigo en Polio sendis al la redaktoro de "Pola Esp-isto" komunikon, ke ĝi lasis al eksterlandafera ministerio eventualan subskribon de Polio al "Interkonsento rilata al esp-o" (Accord relatif à l'esperanto), aldonante, ke ĝi emas permesi enkondukon de esp-o en lernejoj, maksimume kiel nedeviga objekto konforme al anonciĝado de l' volontaj lernantoj. Tamen ĝi ne povas tiun ĉi objekton enkonduki devige, antaŭ ĉio tial, ke ĝi pluan troŝarĝon de lernejaj programoj per la nova objekto opinias neĝusta.

Dum la Reichenberga Foiro la Ligo de germ. esp-istoj en Ĉeĥoslovakio, subtenate de la foira oficejo mem, faris efikan reklamon por esp-o per tabulegoj, stando, signalmasto ktp.

Tutmonda Asocio por internaciaj stenografoj, kiu fondiĝis okaze de kongreso por Nacional-stenografio (aŭg. en Potsdam, Germ.), akceptis en sia regularo paragrafojn pri uzo de esp-o kiel publikiga lingvo.

La esp. kuracistoj, organizitaj en TEKA, kongresis 31. 7. en Vieno. Partoprenis ĉ. 40 p. el 8 landoj. Oni alcelas iom-post-iom memstariĝon de l' ĝenerala esp. kongresoj. D-ro Friedjung parolis pri "edukado k pediatrio"; legita estis laboro de d-ro Babadagli (Odeso) pri "frua diagnozo de gravedeco". Aliaj rap. okazis pri "rentgenogramoj de galaj ŝtonoj", "organizado de higien-institutoj en Jugoslavio", "kuracado de flava febro en Brazilio".

La 24-a skota kongreso esp-ista okazis de 6.—8. sept. en Glasgovo. La ĉefurbestro mem prezidis ĉe la akceptsoleno. La Federacio havas ĉ. 500 membrojn. Raportis edukista delegitaro pri Ĝeneva kongreso, blindulaj k knabskoltaj reprezentantoj.

La Brita Esp. Asocio libertempigis unu semajnon ĉ. 70 personojn (ankaŭ nebritojn) en Ruen (Rouen-Francio).

La 4-a Nederlanda Esp. Kongreso okazis 21./22. sept. en Arnhem. Ĝi konsistis el propagandkunveno k festvespero k estis partoprenata de kelkaj eksterlandanoj.

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

A. Bogdanov, Ruĝa Stelo. Fantazia romano. Kolektive el rusa lingvo tradukita sub redakto de N. Nekrasov k S. Rublov. 1929. Formato 12×18 cm. 168 pĝ. Prezo 1.60 mk. g. Eldono de SAT, Eldona Fako Kooperativa, Leipzig, Colmstr. 1.

La aŭtoro de tiu utopia romano vere, kiel dirite en la antaŭparolo, ne estas ia ordinara profesia verkisteto. Neniarilate li estas ordinarulo. Bogdanov estas filozofo, sociologo, ekonomiisto, medicinisto k samtempe ankaŭ literaturisto. Li estas scienculo k pensulo, k kiel ĉiu linio de lia verko pruvas (se oni ne konsideras la kelklokan manifestiĝon de mallarĝa patriota sento!), ŝatinda h o m o. Estus maljuste diri, ke li unuarange estas verkisto. Mi ne riskas prijuĝi, ĉu havas pli altan valoron por la homaro lia verkado ol lia socipolitika aŭ scienca agado. Tamen, en sia romano li havas kelkion por diri al ni. Tra la tuta romano elverŝiĝas lia riĉa vivosperto, liaj multflankaj konoj medicinaj, pedagogiaj, filozofiaj k sociologiaj, k forgesigas al ni ofte, ke temas pri "fantaziaĵo". Tiakondiĉe oni estas sufiĉe dotita por riski priskribi vojaĝon al Marso k esprimi plej kuraĝajn revojn de antaŭenema homaro...

Ni efektive tamen ĉiam restas "sur la tero" kun Bogdanov. Li antaŭmetas ja k donas solvojn aŭ faras demandosignojn pri tre diversaj sociologiaj k filozofiaj "teraj" demandoj k bezonoj, kiuj okupas arde la nuntempularon. Iafoje li eluzas plej lastdatajn progresojn de scienco k tekniko por sur tiu fundamento flugigi la spiriton pli supren. Se ne ĉiam tiom konvinke k plensukcese, kiel kelkaj geniuloj, superaj majstroj en ĉiuj artoj, kiuj disponis pri pli riĉa intuicio... Bogdanov almenaŭ firme evitas la naivojn k banalojn de alia esp-igita Mars-romano, "Aelita" de Alekseo Tolstoj. En ĉiuj ĉapitroj ni retrovas la superan regîon de multflanka, vivosperta personeco, kiu ne estas limigita al la sfero de sia skribtablo. Estas forta vivjesado en tiu verko k nevenkebla fido al la fortoj de la homaro.

Ĉu ni provu detaligi la romanon, paroli pri la tiel aminde desegnitaj geroluloj, tiom vivplenaj, eĉ kiam ili estas "marsanoj"? Oni trovas ja sufiĉe da etaj detaloj en tiu romano, ĉe kiuj haltas la leganto, ĉu ravita pro la belo de ia sceno, ĉu profunde meditigita pri ia vivproblemo... Ni preferas lasi la ĝuan legadon al ĉiuj Gek-doj mem. Cetere legiĝas flue k facile la libro. La stilo estas plej ofte bona, la traduko ne suferis pro la kolektiveco de tiu laboro. Ankaŭ la lingvo ĝenerale estas korekta; ni nur ne komprenas, kial la tradukantoj uzas la pezajn (kvankam ne malkorektajn) formojn "proletariaro, nacionalizo feŭdalismo" k. a. (anstataŭ "proletaro,

ŝtatumo, feŭdismo"), k la pezajn formojn kun "aĵo": kontraŭdiraĵoj, konstruaĵoj, anst. simple: kontraŭdiroj, konstruoj ktp., kiuj plene sufiĉas por esprimi la celitan ideon k krome plibeligas la stilon. Diversaj preseraroj ĉe zorga legado de l' korektisto povus esti evititaj. N. B.

JARABONO

por membroj . . . 8 mk. g.
por nemembroj . . 9 mk. g.

Ankaŭ ¼-jare abonebla!

Originala Verkaro de L. L. Zamenhof, kolektita de d-ro Joh. Dietterle. Eldonejo: Ferd. Hirt & Sohn, Leipzig. Formato 22×15 cm. 604 pĝ. Prezo: 15 mk. g. Havebla ĉe la SAT-administrejo.

Ni ne volas prokrasti konigi al nia Legantaro la aperon de tiu tre grava verko, kiun ni detale recenzos en unu el la venontaj n-oj de "S-ulo". Ni hodiaŭ nur diru, ke ĝi entenas multajn leterojn k originalojn ĝis nun ne konatajn de la esperantistaro k faksimilojn tre interesajn.

Fabeloj. Originalaĵo de Franjo Modrijan. Form. 11,5×17,5 cm. 32 pĝ. Prezo: fr. fr. 2.—. Eld. Espero Katolika, 22, Cours Albert Ier, Paris-VIII. Temas pri reĝoj, princoj, anĝeloj, sorĉistinoj, dio, diabloj k. s. sensencaĵoj. Sed fakte la fantaziaj facillegeblaj rakontetoj ne estas malpli fabelaj ol ĉio cetera en la katolika kredo.

Gvidlibro tra Wien. En esperanto. 1929. Form. 12×16,5 cm. 60 pĝ. Kun multaj ilustroj sur bela papero. Eld. Aŭstria Esperantisto, Korneuburg, Aŭstr. Prezo nemontrita.

La libreto tre bele prezentita estas tre havinda por tiuj, kiuj trapasas la aŭstrian ĉefurbon. Oni konatiĝis ankaŭ perbilde kun kelkaj realigoj de la postrevolucia socialista komunumo.

Vizitu Pollandon! Gvidfoliaro kun bildoj k tre resumaj priskriboj pri la ĉefaj lokoj en Polio. Ĝeneralaj informoj necesaj por vojaĝo. Eldono de Pola Esp. Asocio subvenciita de kelkaj ministerioj. Varsovio, 1929.

E. Chapelier, La Libre-Pensée Prolétarienne contre la Libre-Pensée Bourgeoise (La proleta liberpenso kontraŭ la liberpenso burĝa). Franclingva prop. broŝuro de prol. liberpensuloj, kies verkinto estas SAT-ano 9106. Form. 13×20 cm. 32 pĝ. Prezo: 1 fr. Eld. La Ligue Matérialiste de Belgique, 13, rue Henri Jacobs, Bruxelles, Belgio.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

L'Effort, Lyon, 1. 10. (Orient-Ĉinia ferv.).

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Le Réveil Ouvrier, Nancy, 2. 10.; Signalen, Stokh., 3. 10.; Münch. Post München, 3. 9.; Travail, Lyon, 28. 9.; L'Effort, Lyon, 1. 10.; Le Semeur, Lyon, sept.

Pri la SAT-Kongreso raportis:

El Socialista, Madrid, 2. 10.; Der Republikaner, Mulhouse, 28. 9.

Peresper. materialon enpresis:

Leninec, Ivanovo-Vozn., 1. 9., 15. 9.; Neue Ztg., München (Nordbayr. Volksztg., Nürnberg), 10. 9., 13. 9., 18. 9., 19. 9., 25. 9.; Travail, Lyon, 28. 9., 5. 10., 24. 8.

NIA POŜTO

5296. — Ni ne publikigos vian novan diskutart. Konsiderante la multajn regulajn "Paĝojn", la Kongr. esprimis sin nefavore pri kreo de novaj. Literaturemuloj havas vastan laborkampon ĉe "LNE". Ni provos per regulaj felietonoj kontentigi la deziron de l' K-doj. Certe vi konsentos, ke ni ne povas konsistigi "S-ulo"n nur el "Paĝoj"!

N. Vojo, Brus. — Aperiginte detalan artik. en n-o 255, ni ne raportos denove pri la okazo. La kliŝo bedaŭrinde estas tro grandformata por "S-ulo".

N. Barmin. — Multaj samtemaj artikoloj trafis nin. Kolektinte ilin, ni vidos, ĝis kia grado ni povos ilin komplete aŭ resume aperigi. Ĉiuokaze ni mencios k ĉerpos el via artikolo. Red.

8433. — "La Kastelo de Prelong" ne plu estas havebla. Adm.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)